

PARLAMENT DE CATALUNYA

Presidència de l'honorable Sr. Joan Casanovas

DIARI DE SESSIONS

Sessió del dia 11 d'octubre del 1933

SUMARI

A un quart de sis de la tarda s'obre la sessió, sota la presidència de l'honorable senyor Joan Casanovas.

Lectura i aprovació de l'acta de la sessió anterior.

Ordre del dia:

Continuació del debat sobre la declaració del Consell.

Intervencions dels senyors Lloret, Simó i Bofarull i Romeva.

Resposta del senyor Conseller Primer als diversos senyors Diputats que han pres part en el debat.

Rectificacions dels senyors Serra i Moret, Lluhi, Ventosa i Calvell, Lloret, Simó i Bofarull i Romeva.

Rectificació del senyor Conseller.

El senyor Lluhi anuncia una interpellació al senyor Conseller Primer, que aquest accepta, sobre el traspàs de serveis.

Lectura d'una proposició de confiança al Govern, signada pels senyors Tauler, Fontbernat, Soler i Bru, Serra i Hunter, Irla i Balcells.

El senyor Humbert Torres explica el seu vot respecte la proposició incidental presentada en la sessió del dia d'ahir demanant la compareixença de l'honorable senyor President de la Generalitat davant la Cambra i a continuació defensa la proposició de confiança al Govern.

Intervenció del senyor Lluhi per allusions.

En votació nominal és aprovada la proposició de confiança. Han votat a favor 41 senyors Diputats i en contra 14.

El senyor Serra i Moret explica el vot.

Lectura del dictamen de la Comissió de Governació, i dels vots particulars, relatiu al Projecte de Llei d'ajornament de la data prevista per la convocatòria d'eleccions municipals.

El senyor Tauler en demana la urgència.

Ordre del dia per a la sessió de divendres.

S'aixeca la sessió a tres quarts de nou de la vetlla.

S'obre la sessió a les cinc i quinze minuts de la tarda, sota la presidència de l'honorable senyor Joan Casanovas.

Al banc roig hi ha els honorables senyors Consellers de Justícia i Dret i Cultura.

Es llegida i aprovada l'acta de la sessió anterior.

(Entren els honorables senyors Conseller Primer i Conseller de Governació.

ORDRE DEL DIA

Continuació del debat sobre la declaració del Consell

El Sr. PRESIDENT : Té demanada la paraula, per al·lusions, el senyor Mias, però no trobant-se en aquests moments a la Cambra, pot fer ús de la paraula el senyor Lloret, que també la tenia demanada.

El Sr. SIMÓ I BOFARULL : Demano per parlar.

El Sr. LLORET : Senyors Diputats : La invitació que a tots els sectors de la Cambra va fer el senyor Conseller Primer perquè tots dintre de l'esfera parlamentària collaboréssim a l'obra de Govern, és el motiu pel qual jo he de molestar avui breus moments la vostra atenció.

En presentar-se al nostre Parlament el primer Govern de Catalunya, el Govern presidit pel meu estimat company senyor Lluhí i Vallescà i exposar l'obra de Govern que projectava, jo no tan sols vaig dir que sumava el meu vot a aquella obra de Govern, sinó que vaig fer una manifestació ben clara de conformitat amb els ideals que representava aquella declaració de Govern.

Al cap de poc temps es va produir la primera crisi. Una crisi que va ésser resolta ràpidament, i en la qual, almenys d'una manera ostensible no es va marcar en fer la declaració de Govern el que va succeir al senyor Lluhí i Vallescà, una diferenciació de criteri ni de ideal. Ben al contrari, aquell Govern presentava com si fos una continuació de l'anterior i estava recolzat pels mateixos vots de tots els components del Partit majoritari. I nosaltres, és a dir, aquesta representació modestíssima de la Minoria d'Acció Catalana Republicana, va haver de refermar la seva confiança a aquell Govern.

Aquell Govern ha caigut ; s'ha tramitat la crisi i ha vingut un nou Govern ; i s'han presentat al Parlament, formant aquest Govern, destacats elements del Partit majoritari, uns pertanyents a la nostra Cambra, altres forans de la mateixa i tots ben respectables i honorables. Hem sentit les explicacions d'aquest Govern i hem de dir que les hem trobat confoses, que les hem trobat poc clares, que les hem trobat poc precises. I tan és així, que tots els sectors que des de l'oposició s'han ocupat de la declaració del Govern, han hagut de cercar en altres llocs que en les paraules del senyor Conseller Primer, en altres llocs que en la manifestació que es va produir ahir per part del Govern a la Cambra, l'explicació d'aquesta crisi. I uns, l'explicació d'això l'han trobat en l'anècdota periodística i altres en les relacions que ha

portat la premsa de les manifestacions fetes per l'honorable President de la Generalitat de Catalunya.

Jo, el dia que va caure el Govern presidit pel senyor Pi i Sunyer, o sigui, en el moment en què va produir-se la crisi, vaig qualificar ingènua-ment aquella crisi, de crisi de la por. Però avui em refermo en aquella ingènua manifestació meua, i l'he de refermar dient que no solament era la crisi de la por, sinó que, salvant tots els respectes deguts a les honorables persones que formen el Govern, aquest Govern, per mi, és un Govern de pànic. (*Rumors en la Majoria.*) Al fi i al cap és condició humana el que porta aquests fets, però com que jo he de raonar un moment només aquesta afirmació meua, diré que quan ahir el meu company senyor Lluhí i Vallescà cercava la forma, d'acord amb totes les minories, de què vingués a donar explicacions a la Cambra, de com s'havia tramitat i de com s'havia solucionat la crisi, l'honorable senyor President de la Generalitat, jo pensava que hi havia un Poder més alt, sinó més alt més eficient, sinó més eficient més efectiu, que resolvia, que tramitava tots aquests conflictes, i aquest Poder únicament i exclusivament és la Unió de Rabassaires. (*Rumors.*) Efectivament, la Unió de Rabassaires és la que ha tramitat la crisi, la Unió de Rabassaires és la que l'ha resolt.

Aquell Govern que en els últims moments de la seva vida — el Govern passat — ja estava mediatitzat per aquesta Unió de Rabassaires, va aquí donar-nos l'espectacle de què es presentés una Llei de conflictes de conreu, una Llei que venia avalada per una Comissió Jurídica, que fou refermada amb lleugeres rectificacions per una Ponència de Govern i que va ésser sancionada per la Majoria, transformant-se, als pocs dies, en una cosa caòtica i antijurídica i que ha donat els resultats que tots coneixem.

Doncs bé, la tramitació, l'explicació i la solució de la crisi està únicament i exclusiva en les conseqüències derivades de la Circular que va publicar el meu antic company de la Mancomunitat de Catalunya i el meu antic correligionari de sempre, el senyor Mies, en fer una explicació sencilla de l'abast de la Llei de Conreus.

Sense això no hi hauria hagut crisi, sense això no s'hauria presentat aquest nou Govern i la substitució del senyor Selves hauria estat feta lliberrimament pel President, com prescriu la Constitució interior.

Jo he de dir que des d'aquest lloc, una vegada més, en el transcurs d'una llarga vida política, em solidaritzo amb el criteri del company senyor Mies. He de dir que tinc a gran honor, estar una vegada més, d'acord amb el que ell ha proclamat, i he de fer — em sap greu que sigui en absència d'ell — una alabança a la seva fermesa i a les seves conviccions. Abans de donar a tòrcer les seves conviccions i la seva fermesa, el senyor Mies ha deixat el banc del Govern. Ha donat un exemple a altres persones que potser són de més alta significació política i molts més mèrits polítics. (*Rumors.*)

Aquesta és únicament i exclusiva l'explicació que jo trobo a la crisi que s'ha plantejat suara.

Jo he de fer referència a la intervenció que d'un quant temps ençà el Govern de Catalunya o el Partit majoritari de Catalunya té en el Govern d'Espanya. Jo aprofito aquests moments per a celebrar la reintegració, que desitjaria fos definitiva, del meu antic amic i correligionari senyor Santaló a les activitats polítiques de Catalunya. Jo he de dir i en això parla solament el meu criteri d'antic catalanista, d'antic nacionalista, que trobo que la participació dels homes destacats del Govern i del Partit majoritari, Partit que vol ésser catalanista i fins nacionalista, en les esferes del Govern, comporta un perill imminent, com el de què haguem vist que hagi estat pel vot d'un dels nostres companys, d'un dels nostres Diputats que es sancioni el decret de la dissolució de les Corts. Això em fa pensar que pels mètodes i pel sistema i per la conducta que segueix el Partit majoritari, l'Esquerra Republicana de Catalunya va assemblant-se molt a aquella antiga Lliga Regionalista que donava homes al Govern i compartia les relacions i les activitats del Govern. (*Rumors en la Minoria de Lliga Catalana.*) I jo crec que és hora, ara que ja tenim Estatut, ara que ja tenim autonomia, que els homes del Govern d'aquí siguin únicament i exclusiva per aquest Govern. Que les relacions entre el nostre Govern i les relacions del Govern de la República, siguin tan cordials, siguin tan afectuoses, siguin tan íntimes com es vulgui...

El Sr. VIDAL I GUARDIOLA: I el senyor Hurtado? (*Rumors d'aprovació en la Minoria de Lliga Catalana.*)

El Sr. LLORET: Jo expresso en aquests moments un pensament exclusivament personal. Jo crec que àdhuc tenint un concepte distint d'aquesta manera d'apreciar les coses es pot pertànyer a un Partit i estar subjecte a la seva disciplina, però jo he de dir que em sabia greu que els Partits catalans dintre de l'autonomia, que els Partits republicans, que els Partits catalanistes, esdevinguessin dintre de la República una cosa semblant a allò que esdevingueren els regionalistes dintre de la monarquia. Jo no voldria mai que els Partits catalanistes de la República fossin els regionalistes de la República.

El senyor Conseller Primer va fer referència a què l'actual Govern era més obrerista, més esquerrista i més comarcal que l'anterior. Jo, respecte de l'obrerisme i de l'esquerrisme no he de dir res: són principis que tots compartim; tots voldríem, almenys els d'aquests bancs, anar endavant en les conquestes de la democràcia i acostar-nos cada dia més als postulats de justícia social.

Jo he de fer alguna referència únicament i exclusiva a aquest concepte comarcalista que vol atribuir-se l'actual Govern i del qual no ens n'ha donat cap explicació. És que aquest concepte s'ha de traduir, com s'ha traduït en la forma de constituir el Govern, en la implantació de determinats elements; més clar, en que l'Unió de Rabassaires sigui la que informi la política de les nostres comarques i arribi a abastar i a tenir subjectes aquells organismes que han succeït a les antigues Diputacions provincials? Si és això, jo li diré al Govern, que tingui en compte que hi ha de vegades poca diferència entre el comarcalisme i el ruralisme, i jo li diré també que crec que hem d'aixecar tots el to perquè el nostre Govern, el

nostre Parlament, sigui un Parlament de ciutadania per damunt dels comarcalismes i per damunt dels ruralismes.

Jo haig de correspondre a la salutació que ahir va dirigir a tots els sectors de la Cambra la nova Minoria Nacionalista esquerrana. Jo haig d'agrair, en la meua significació, les paraules eloqüents que ens dirigí el seu cap, senyor Lluhi i Vallescà. Jo haig de celebrar l'adveniment d'aquesta Minoria; jo haig de proclamar també — i no em sap greu fer-ho, ben al contrari — que aquesta escissió, produïda en els bancs majoritaris, no és producte de cap personalisme, sinó que és producte d'idealitat, i que això produeix dintre de la Majoria una crisi de fons. Això, per a mi, ha vingut a donar-nos, als homes d'Acció Catalana i Republicana, la raó d'una cosa que potser és el motiu de la nostra existència: ha vingut a proclamar el fracàs del mite dels «dos grans Partits únics»; fracàs que s'ha produït distintes vegades. Jo recordo — no sé si era l'any 1921 o el 22, era abans de la Dictadura — que es produïa aquest mateix fenomen dintre de les fileres de la Lliga Regionalista; avui s'ha produït també en les files de l'Esquerra Republicana. Jo crec que no és ja l'hora de què hi hagi dues minories solament a l'Esquerra de Catalunya, que els esquerristes tots siguem més de dues o tres minories; jo voldria que valentment es constituís aquí aquesta Minoria de l'Unió de Rabassaires, que té personalitat pròpia, que té valors propis, que té elements de vàlua. (*El senyor Fronçosa fa una interrupció, que no arriba a la taula dels taquígrafs.*) El dia que qualsevol organisme tingui tant poder per a substituir el Govern imposant un criteri, indubtablement no solament farà la minoria sinó que farà el Govern del Partit.

(*Entra l'honorable senyor Conseller de Sanitat i Assistència Social.*)

Jo crec que és més fàcil, senyors — parlant seriosament —, la coordinació i la solidaritat de tots els Partits que tenen una idealitat comuna, que no pas la subjecció a una disciplina fèrria de molta gent que no pensa de la mateixa manera. I és per això que no ens ha d'espantar que, dintre d'un sector tan ampli com el que comporten les idees republicanes esquerristes i nacionalistes, hi hagi una successió de Partits i una diferenciació de tons i modalitats. Al cap i a la fi, ve un moment quan és precís i tots acudeixen a aquell sentiment i a aquelles indicacions que ahir eloqüentment preconitzava a la Cambra el meu distingit amic, el senyor Serra i Moret.

Jo he d'acabar aquestes breus manifestacions dient: el Govern que sempre que per Catalunya, per la República, pels principis bàsics d'esquerrisme necessiti la meua modestíssima col·laboració, la té. Jo he de dir a aquesta Minoria que s'ha constituït (*alludeix la Minoria nacionalista esquerrana*) que així com ahir va tenir la meua firma, modestíssima també, per a promoure aquí un debat de fons, sempre que la necessiti sap que està a la seva disposició, Jo he de dir a tots que crec que hem d'anar a aixecar el nivell de les nostres discussions, buscant una concordància, per ara i per l'avenir, en tot el que faci referència a la defensa dels interessos de Catalunya i de la República. (*Molt bé!, en alguns escons de les oposicions.*)

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Simó i Bofarull.

El Sr. SIMÓ I BOFARULL: Senyors Diputats:

Es veritablement difícil per a mi, el més modest de tots vosaltres, el prendre part en aquest debat de gran transcendència, màxim després d'haver sentit totes les eloqüents i sentides manifestacions que aquí s'han formulat i, sobretot, després del magnífic parlament del nostre mai prou admirat i estimat amic, el senyor Serra i Moret, qui va treure tot el to polèmic d'aquest debat i, sens dubte, quan ell ho va fer, i amb l'assenyiment explícit de molts i tàcit de tots, va fer una bona obra; però cadascú té el seu temperament, i donada aquesta tònica, que amb la seva gran autoritat en la Minoria que representa i, sobretot, pel fons del que va dir i la forma d'expressar-se, va imposar a aquest debat, jo em trobo desplaçat, però tinc també el deure de fer-ho perquè el senyor President m'obliga a parlar. (*Rialles.*)

El Sr. PRESIDENT: Perquè la V. S. ha demanat un torn en el debat, no l'obliga la Presidència, però l'escolta amb molt de gust.

El Sr. SIMÓ I BOFARULL: Jo el que no he acabat d'entendre en l'explicació de la crisi que va donar ahir el senyor Conseller Primer — si bé ho hem hagut de sentir per boca del nostre estimat company senyor Lloret —, ha estat la intervenció del senyor Mies, Ex-conseller. No se'ns ha dit si la seva circular primera, que, com sembla, ha estat l'esca del pecat, va ésser o no consultada en Consell. Això fóra molt interessant de saber-ho; molt interessant perquè si no ho va ésser, el caire de la crisi és un, i si fou consultada en Consell — no cal dir-ho —, hauria d'ésser una crisi total provocada per la Unió de Rabassaires, com deia molt bé el senyor Lloret. Jo espero que se'ns contestarà a això. Jo penso que el senyor Conseller de Justícia ens en podria dir alguna cosa d'això. Jo admiro el seu estoïcisme davant del que ha succeït i davant del que ja li va succeir a ell, i em penso que — per desgràcia, com que les coses o inconvenients es repeteixen — potser ens hi trobarem quan es discuteixi la Llei que se'n diu Llei Gran, de contractes de conreu; punt, doncs, que, al meu entendre, té un gran interès.

El senyor Conseller Primer, com ja es va fer remarcar aquí per altres oradors, es recolzava, gairebé com únic fonament de la seva presentació davant del Parlament, en els principis bàsics. En aquest cas, no hi hauria potser més que una sola oposició, la de la Lliga Catalana, i encara no en tots els principis bàsics de l'Esquerra. Però una cosa és predicar i altra cosa és donar fruits, i els principis bàsics potser els realitzarà aquest govern, però en els Governos anteriors no els hem vist realitzats enlloc aquests principis bàsics; i això m'obligarà a insistir una mica, i em penso que és procedent; del contrari, amb la seva amabilitat, el senyor President...

El Sr. PRESIDENT: Pot seguir.

El Sr. SIMÓ I BOFARULL: ...em cridarà a l'ordre.

(*Entra l'honorable senyor Conseller d'Agricultura i Economia.*)

Insistiré sobre una cosa que ja ha iniciat el nostre company senyor Lloret; perquè tinc els meus dubtes referents a la meua ignorància. No sé fins a quin punt (jo crec que sí) el Govern de la Generalitat és políticament responsable, davant del poble català, de la política dels representants de Catalunya que fan a Madrid i aquí, encara que no se'n parli, com no sigui en relació amb el tras-

pàs de serveis, hi ha un altre grapat de coses que no són menyspreables per a contribuir a la situació present. I arribarà el moment, amb tot i ésser breu, que hauré de tocar aquest aspecte.

El senyor Conseller Primer reconeixia que hi havia un fons de raó entre els descontents. Enhorabona. Ens hem de felicitar, jo em felicito, de què un Govern comenci a tenir la sensació de què hi ha descontents. Però ara, estarem d'acord en quins són, quants són i perquè del descontent? Per desgràcia crec que descontent ho està tothom. No crec que hi hagi ningú content. No en vull fer ressò d'allò de la massa encefàlica, d'allò de la república trista... però descontents del que no es fa, del que es podria fer i no es fa i de moltes coses que es fan i potser no s'haurien de fer, de les quals avui el senyor Conseller Primer no ens podria respondre; en les quals, encara que en sigui políticament solidari, no hi ha tingut art ni part.

Aquest descontent ell entén que podria remeiar-se fent una política més activa, més intensament esquerrana. Això és la desautorització als Governos anteriors. Manta vegada nosaltres, en aquest sentit, havíem formulat queixes que no eren ateses, i no diré mai per manca de voluntat, sinó per un excessiu esperit de pseudo-juridicitat i més que res per una espècie de temor — no diré pànic com ha dit l'amic Lloret —, que s'han sentit sempre envers aquesta Minoria d'enfront. (*L'orador es refereix a la Lliga Catalana. Rumors en la Majoria.*) S'ha transigit massa. Si hi vol posar remei per aquest costat, senyor Conseller Primer, no farà res. El poble ja ha perdut la confiança en l'alè revolucionari, és molt difícil que n'hi parlin, almenys des d'un Partit republicà, perquè nosaltres que representem unes grans masses obreres encara que no us ho cregueu, però els vots canten, els hi diem a les mateixes masses obreres: els Partits republicans, quan la monarquia, tenien una missió, avui en tenen una altra, però tenen una missió comuna que és la seva raó d'ésser aquí i en tots els països del món: fer de pont, de transició, de facilitar una transició; infiltrar en els nostres obrers un pregon esperit revolucionari. No podem tenir mai la confiança de les masses obreres; les masses obreres s'hauran de refugiar sempre en els Partits de classe. Això és el que heu assolit amb la vostra política de contemporanització. Aquest obrerisme que va esmentar el Conseller Primer no sé en què pot consistir; a més, és una paraula desacreditada perquè des de les encíclics de Lleó XIII, passant per les homílies d'Urrita o Irurita — o el que sigui —, el venerable prelat que amanseix les ovelles d'aquesta província, la paraula està desacreditada.

El Sr. TRIES DE BES: Bisbat.

El Sr. SIMÓ I BOFARULL: Bisbat es diu? I ho és que les amanseixi, perquè amb la fúria que han crescut són els llops que fins la pell d'ovella han perdut. Obrerisme? És que el tras-pàs de serveis, en quan a Treball, ens permetrà fer una gran cosa?

Comarcalisme? Això, francament, no ho entenc.

El Sr. TRIES DE BES: Vilanova.

El Sr. SIMÓ I BOFARULL: Jo dic al senyor

Conseller Primer que el més interessant que hi ha en aquesta trilogia d'esquerrisme, obrerisme i comarcalisme, potser és el comarcalisme. Esquerrisme no n'hem de parlar. Els fets han demostrat que no és gran cosa; obrerisme, penso que és una paraula buida. Comarcalisme, sí; és una cosa que pot ésser una gran realitat.

El Sr. CONSELLER PRIMER: Em permet el senyor Simó i Bofarull? Paraula que jo no recordo haver glossat en els termes que exposa el senyor Simó.

El Sr. SIMÓ I BOFARULL: ¿Quina, la de comarcalisme? És que jo no recordo haver sentit cap glossa d'aquesta paraula.

El Sr. CONSELLER PRIMER: Ni tan sols vaig pronunciar-la en aquest sentit.

El Sr. TRIES DE BES: Per això havia de comparèixer el senyor President. (*Rumors d'aprovació en les oposicions.*)

El Sr. SIMÓ I BOFARULL: Nosaltres, que tenim tan bon record del precedent Consell Executiu, recordem l'anunci que d'aquest nou Govern ens va fer el senyor Pi i Sunyer fa una setmana, i nosaltres, que pertencem i que sentim les comarques i hem de calmar un temor que sembla injust, per més que crec que no és del tot injust, el del centralisme barceloní, per això nosaltres, que representem comarques i que també representem Barcelona, veuríem amb gust que el Govern hagués puntualitzat què entén per comarcalisme, com a tònica dominant d'aquest Govern i diferenciació d'aquest Govern amb els altres anteriors.

El Sr. RUIZ I PONSETI: Vol dir que és un Govern fet per la Comarcal.

(*Grans rialles en tota la Cambra.*)

El Sr. SIMÓ I BOFARULL: En aquest cas, senyors Diputats, no veient la paraula del nostre experimentat company senyor Ruiz i Ponseti, contradida pel banc roig, ell, que coneix molt bé tota la política que es desenrotlla a Barcelona, és el que interpreta aquest concepte. Llavors ja està explicat, ja hem sortit de dubtes. Mentre l'Esquerra, com a Partit governant — com a Partit no m'hi he de posar —, com a Govern que respon a la Majoria, prescindim del Partit; mentre aquest Govern no doni la sensació de què representa tot allò digne de recollir-se del republicanisme històric, que és un dels altres defectes que ha produït la vostra actuació des d'aquí, que els antics republicans, entre els quals us compteu molts de vosaltres, no se senten representats pels Governos que s'han succeït en aquest banc; mal podrà fer un Partit republicà català amb l'exclusió dels altres, que no els doni la sensació que els representa superant-los, que tenen molt per superar, i jo crec que ells mateixos, com a republicans i catalans, ho reconeixeran. Però ells se senten massa enquadrats per un Poder executiu que respon a dues faccions; una, a l'Estat Català, l'altra als rabassaires, en les quals àdhuc pot haver-hi republicans, però Catalunya no se sent representada per un Partit amb principis bàsics, sinó per dues faccions dintre del poder del Partit que detenta el poder, que són les que en realitat són l'eix del Govern.

El Sr. CONSELLER de Sanitat i Assistència Social: ¿Em permet el senyor Simó i Bofarull? ¿Quins són els representants d'Estat Català dintre el Consell?

El Sr. SIMÓ I BOFARULL: La V. S., si no m'erro!

El Sr. CONSELLER de Sanitat i Assistència Social: Sóc representant d'Esquerra Republicana, senyor Simó!

El Sr. SIMÓ I BOFARULL: Però sabem com se fan les comarcals i els congressos.

El Sr. RIERA: Però si no hi heu assistit mai! (*Rumors.*)

El Sr. SIMÓ I BOFARULL: Tampoc ha assistit la V. S. al que passa al cel i ha llegit el catecisme. Que no és així, molt bé! Aquesta declaració crec que tranquil·litzarà el país.

El Sr. CONSELLER de Sanitat i Assistència Social: Si que estava intranquil per tan poca cosa. Són problemes interns de partit que crec que no afecten per res a un Govern i menys per a interpellar-lo.

El Sr. PRESIDENT: Segueixi el senyor Simó i Bofarull.

El Sr. SIMÓ I BOFARULL: En aquest cas, amb molt de gust m'he sotmès al diàleg que m'ha ofert el senyor Conseller. Doncs bé, és un altra cosa que ha de desvanèixer el Govern. Ha de donar la sensació — jo me'n felicitaré, tots ens en felicitem — de què actua com a partit homogeni, com deia ell, homogeni amb esperit, sense atendre indicacions o pressions, que per legítimes que siguin poden desvirtuar l'obra total que espera Catalunya.

Perquè jo no crec que el problema rabassaire el pugui considerar el Conseller Primer com un problema obrerista; no és més que un aspecte del problema obrerista, perquè jo no sé que cap d'aquests rabassaires hagi augmentat ni un ral del jornal als obrers que té a les seves ordres. (*Rumors.*)

El Sr. TRIES DE BES: Ara va bé!

El Sr. RIERA: L'Institut Agrícola de Sant Isidre us donarà un premi. (*Segueixen els rumors.*)

El Sr. SIMÓ I BOFARULL: Ara, en quant a la política que s'ha seguit a Madrid, la política general d'Espanya, de la qual jo em penso que també en podem parlar aquí.

El Sr. CONSELLER PRIMER: Cal parlar-ne.

El Sr. SIMÓ I BOFARULL: Nosaltres varem veure amb molt sentiment el Decret Viñuales, em penso que el deplorem tots; potser no tingui les conseqüències que de moment semblava que havia de tenir. Després ha vingut la formació del Govern Lerroux. Sense la cooperació de l'Esquerra Republicana de Catalunya, la solució Lerroux no hagués estat possible. Cal, doncs, que ens expliquin aquestes coses, em penso jo, si és que val la pena, si és que el Parlament té dret a saber-les. I, actualment, com ja ha recordat el senyor Lloret, un representant de l'Esquerra forma part d'un Govern que ha dissolt les Corts.

No és hora d'entretenir-nos a discutir si la dissolució de les Corts és o no constitucional, però jo em penso que nosaltres, no essent necessària la dissolució, no essent inevitable la dissolució, sinó tot el contrari, existint opinions de què les Corts continuessin, entre elles la de l'Esquerra Republicana, nosaltres no podem entendre com s'ha prestat un Ministre a un Govern que dissolt les Corts, quan d'aquesta dissolució per a aquest

esquerrisme i per a aquest obrerisme no se'n pot deduir res de bo.

Tots aquests punts són els que jo desitjava fer remarcar, perquè m'ha semblat que han quedat un xic enlaire, tant en allò que s'havia dit respecte als anteriors, tant a la declaració del Govern en si, com a les contestacions que el Govern ha donat. I res més.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Romeva.

El Sr. ROMEVA: Senyors Diputats: Jo no pensava intervenir en aquest debat, perquè creia que parlarien només els representants de les Minories parlamentàries; però com que aquí ens trobem que hi ha representats en el Parlament més partits polítics que no Minories constituïdes, havent parlat els representants de tots els Partits polítics aquí representats menys jo, temeria que es pogués interpretar el meu silenci en el sentit de què la Unió Democràtica de Catalunya, que jo represento, no té cap mena de pensament sobre el tema que aquí es debat.

Jo no vull repetir consideracions que aquí s'han fet. En tots els discursos que aquí s'han pronunciat pels representants de les Minories, hi han aspectes als quals jo puc prestar un complet assentiment. Jo no he de repetir, doncs, les observacions sobre la manca de claredat i de contingut de l'explicació de la crisi i en l'exposició del programa del Govern; no he de repetir les manifestacions de sentiment per la situació en què es troba el Parlament amb relació a un President de Catalunya, al qual ell ha elegit, i que no troba entre els Diputats que prenen seient en aquesta Cambra, un que estigui en condicions suficients per a ocupar el cap del seu Govern, per a rebre aquella delegació de funcions executives a què l'autoritza l'Estatut de Catalunya; no he de repetir tot allò que s'ha dit respecte al traspass de serveis, i aquest concepte nou en la tecnologia d'aquest país — i suposo que de tots els països — que ha aparegut aquí amb el nom de comarcalisme. Jo vull remarcar només d'una manera especial el desplaer que em produeix la forma com s'ha plantejat i s'ha resolt la crisi i les explicacions que s'han donat del programa de Govern que aquí se'ns ha exposat, per tot allò que representa un agreujament en les dificultats que tota l'actuació dels Governos anteriors, sostinguts per la majoria d'aquest Parlament, oposava a una obra que nosaltres considerem essencial, a una funció que nosaltres considerem pròpia de tota l'activitat política. Em refereixo a l'escreix de dificultats que suposa per a aquella obra de concòrdia que Catalunya necessita avui dia, que necessitarà cada dia més i d'una manera insistent, urgent, apremiant, perquè les circumstàncies ens han de portar cada dia més a sentir-nos abans que tot i per damunt de tot, catalans.

Jo entenc, ho he entès sempre, que els partits polítics havien de tenir un programa ben concret, havien d'estar ben diferenciats, havien de tenir uns principis ben sòlids i expressats ben francament, però jo entenia que aquesta necessitat de concreció que havien de tenir els partits polítics, estava al servei d'una altra cosa que també era funció d'aquests partits polítics; estava al servei d'a-

quella obra que havien de fer tots ells per a apropar-se. A base d'aquesta concreció, d'aquesta fermesa en els seus ideals i en els seus principis, ells podien tenir una idea clara de la cosa en la qual aquests ideals eren sacrificables, eren atenuables, per a fer allò que es diu sortir a mig camí de l'adversari. Era l'obra que necessitava Catalunya, que tots els seus matisos de pensament tinguessin aquí una representació, i que aquesta representació, defensant ben concretament els principis, fés aquell esforç d'adaptació necessari per a que s'arribés a conciliar tot allò que fos conciliable bonament. I aquí s'ha seguit el camí contrari; aquí s'ha fet tot el possible per a conduir les discussions del Parlament de Catalunya, per a conduir la tasca legislativa del Parlament de Catalunya, que representa la reestructuració de Catalunya en aquests moments de recobriment d'un principi de llibertat, a una situació d'oposicions extremes que impossibilita, o quan menys si no impossibilita dificulta tota aquella part cordial que podia resoldre moltíssimes de les dificultats que avui ens fan aparèixer dividits als ulls de l'enemic. I teniu en compte que l'enemic, en un grau o en altre, és tot aquell que des d'una posició forana a Catalunya té una influència en la política de l'Estat, del qual encara ens troben en l'obligació, en la necessitat — o com volgueu nomenar —, de formar part.

Jo lamento d'una manera general que un partit que té la responsabilitat del Govern de Catalunya, estigui subjecte a les fluctuacions de la cotització que en matèria electoral tinguin les seves fraccions, però lamento encara més que aquesta pressió sigui exercida cada vegada més en aquest sentit que jo dic, d'anar a dificultar l'obra harmònica que s'hauria de realitzar aquí.

Jo, que represento un partit que té aspiracions de realitzar obra de justícia social i que es fa càrrec perfectament que hi ha en l'estat present de coses, en l'ordre social, una infinitat de coses que cal modificar, que cal ajustar a un ordre i a una justícia més efectiva, lamento que aquesta obra de justícia s'hagi de venir a transformar en una obra d'injustícia; que aquesta obra que es podria fer realitzant la correcció dels defectes que té l'ordre social, en aquella forma que conciliï l'adhesió...

El Sr. FRONJOSA: Ja l'he vist a venir! La «Rera Novarum.»

El Sr. ROMEVA: Em penso que el senyor Fronjosà em pot haver vist venir des del primer dia que vaig prendre seient en aquesta Cambra.

El Sr. FRONJOSA: Sí, Sí, ja ho crec! (*Rumors.*)

El Sr. ROMEVA: No som dels que van pel món amb uns programes vagues i amb unes idees inconcrets que es poden posar d'una manera vacil·lant, un dia al servei d'uns i un altre dia al servei d'altres.

El Sr. FONTBERNAT: Vostè sempre amb els Jesuïtes, és clar! (*Rumors.*)

El Sr. ROMEVA: Exactament; el senyor Fontbernat, tan amic meu i tan — no el vull molestar — tan parroquià meu...

El Sr. FONTBERNAT: Ho dic amb tota la bona fe.

El Sr. ROMEVA: ...havia de tenir en aquesta

ocasió la clau d'alguna de les meves actituds. No vull discutir ni disputar. (*Rumors. El senyor President imposa ordre.*)

El Sr. FONTBERNAT: Feia estona que el veia venir, jo també!

El Sr. ROMEVA: Un altre dia parlaré passejant.

Jo lamento que una obra de justícia que es podia fer a Catalunya, que havia de tenir realitats molt diverses i que podia obtenir l'assentiment de totes les persones i de tots els elements raonables de les parts interessades, s'hagi de realitzar d'una manera que no pugui arribar a obtenir ni tan sols l'assentiment d'aquells que desitgen que es verifiqui una obra real de correcció de les injustícies que hi ha en l'ordre social, no solament en el problema de la terra, sinó en tots els altres problemes. I quan a Catalunya es va resoldre una crisi de Govern, d'una manera tan manifesta sota la coacció d'una de les parts en pugna, després d'haver-se publicat una Llei i després d'haver-se provat que aquesta Llei no era acatada ni complerta, donar-se el cas que aquest sector que opera en un sentit tan extremat és el que dicta les solucions de la crisi, que vol dir que decideix també, no solament l'orientació política del Govern, no solament l'orientació doctrinària, sinó també la forma com farà ús d'aquelles facultats de govern que tenen a llur mà tots els Consells Executius i tot aquell que té el poder per a resoldre aquells problemes d'ordre que interessin a tots els ciutadans, ens trobem davant d'un agreujament d'aquella situació que havien portat a Catalunya les campanyes electorals i les obres de govern de l'Esquerra Republicana.

Jo no puc treure de tot això que està passant aquí una altra conseqüència, sinó que cada vegada Catalunya tindrà un Govern més feble, Catalunya cada vegada tindrà un Govern més mediatitzat, i això és una cosa d'una gravetat extraordinària en aquests moments en què Catalunya hauria de tenir Governos forts i en què a Catalunya s'haurien de presentar, per accentuar el to de les seves reivindicacions i per assegurar el compliment d'allò que s'havia promès i que s'ha establert en la Llei formulant l'Estatut, uns Governos forts que poguessin inspirar a Catalunya la confiança i la tranquil·litat de saber-se ben governada, que poguessin inspirar fora de Catalunya el respecte, el temor, si cal, que és necessari que inspiro perquè Catalunya pugui fer prevaler els seus drets.

El Sr. CONSELLER PRIMER: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Conseller Primer.

El Sr. CONSELLER PRIMER: Senyors Diputats: Vaig a intentar respondre a les intervencions que, amb motiu del debat polític plantejat, han tingut els representants de les Minories en aquest Parlament. Procuraré ésser breu, perquè excepte la intervenció del senyor Simó i Bofarull aquesta tarda, totes les altres intervencions tenen com fons comú l'haver-se apartat en absolut dels termes del debat.

El senyor Serra i Moret, en representació de la Unió Socialista de Catalunya, s'estranyà o manifestà que la declaració de Govern en la part que fa referència a allò que assenyalàvem nosaltres com a programa a realitzar, havia estat excessivament confosa, que havia estat mancada de claredat, que no comprenia bé quina era l'obra que

justament es proposava realitzar el nou Govern de la Generalitat de Catalunya. Doncs bé, senyor Serra i Moret; jo m'ho hauria explicat fins en els representants dels grups d'aquesta Cambra més adversaris d'Esquerra Republicana de Catalunya; no podia creure mai que la manifestació terminant meua, en nom del Govern de Catalunya, que la política que pensava desenvolupar aquest Govern, la que imposaven els principis del Partit d'Esquerra Republicana de Catalunya, principis exposats d'una manera extraordinàriament analítica, no fos suficient per a portar a l'ànim de la V. S. tot el que volia dir. I més encara, havent subratllat que una de les coses que recollia aquest Govern, era l'estat d'opinió que es queixava de l'excessiva lentitud — que aquesta tarda ha recordat l'amic Simó — l'estat d'opinió, que es queixava de l'excessiva lentitud dels Governos republicans, i que jo vaig dir que indubtablement s'inspirava llur política i llur tàctica de consideració, en raons de la forma cívica d'aquell estat, que hem aplaudit tantes vegades, amb què es va produir el poble de Catalunya el 14 d'abril de l'any 1931. Però afegia jo, que tenint el Govern actual plena consciència de la manera que la reacció de Catalunya i la reacció fora de Catalunya havia donat a aquesta actitud de consideració, a aquest afany de convivència, dient-ne d'aquesta actitud, en lloc d'actitud considerada, una actitud de temença o de covardia, i que, per tant, nosaltres estàvem decidits a rectificar en tots els termes aquesta actitud, donant el tracte que justament es mereixen, en profit dels alts interessos de Catalunya i de la República, als adversaris. Creia jo que aquestes manifestacions en la consciència del senyor Serra i Moret i de la Minoria d'Unió Socialista de Catalunya, foren suficientment clares, tota vegada que el senyor Serra i Moret parlava després que en ordre doctrinal ell havia de reconèixer que no estava la Unió Socialista de Catalunya a gran distància de l'Esquerra Republicana de Catalunya. I jo no puc dubtar de la sinceritat d'aquestes paraules per haver-les dites qui les va dir i a la vegada per haver actuat amb el senyor Serra i Moret amb perfecta unitat de criteri en el Parlament de la República, sense que nosaltres deixéssim en cap moment d'orientar la nostra política i les nostres intervencions en el que ens obligaven els principis del Partit. I així, s'havia de creure, repeteixo, que el senyor Serra i Moret tindria com a suficients, les manifestacions fetes per mi per entendre i saber tota la significació que té la declaració de Govern.

Sap molt bé el senyor Serra i Moret i sap molt bé la Unió Socialista de Catalunya, que sense discrepar una sola vegada, sense que hi hagués mai una separació dels vots de la Unió Socialista dels de l'Esquerra Republicana de Catalunya, en el Parlament de la República contribuïrem a millorar, amb energia ben remarcable, a fixar el contingut fonament humà, fonament liberal i encaminat a possibilitar tots els avenços en ordre a justícia social, en teixir la Constitució de la República; i amb aquesta mateixa doctrina bàsica que informa el programa d'Esquerra Republicana de Catalunya, varem discutir al Parlament de la República la Constitució, no oblidant en cap moment — i prego que això ho tingui ben pre-

sent el senyor Romeva —, no oblidant en cap moment, repeteixo, els nostres sentiments de catalans i l'obligació que tenim per Catalunya. Vàrem coincidir sempre, sempre, discutint-se el Projecte de Constitució i discutint-se l'Estatut de Catalunya, en tots els aspectes, en tot el contingut d'aquestes dues Lleis fonamentals de la República. I si allí on va ésser precis fixar posicions en l'ordre laic, en l'ordre social, en l'ordre cultural, en l'ordre financer i econòmic i en ordre als principis de justícia, no existí mai cap discrepància. ¿No li sembla al senyor Serra i Moret que les indicacions fetes des d'aquí per una Minoria com la que representa la V. S. eren suficients? I ho són més tenint en compte la rectificació que d'una manera expressa vàrem dir nosaltres que estàvem disposats a fer, recollint tot lo que hi ha de veritat en aquest estat d'opinió que es queixa de l'excésiva lentitud en què actua el Govern de la República.

Jo vull creure que la manifestació expressa que en virtut de l'afinitat doctrinal que va reconèixer el senyor Serra i Moret amb l'Esquerra Republicana de Catalunya, vull creure que la conseqüència d'aquesta manifestació fou la següent, que el Govern recull i estima en tot el que val: Unió Socialista de Catalunya va dir, de manera terminant, que estava decidida a cooperar en l'obra de govern que s'inspirés en la doctrina que jo vaig exposar, probablement amb manca de facilitat en l'expressió; que estava decidida a cooperar, perquè indubtablement sap que la política d'aquest Govern no pot inspirar-se mai en altres principis que aquells que han d'afermar la llibertat i han de garantir per a tots la dignitat, i han d'eixamplar, portant-los a tots els estaments, sense condicions ni privilegis de cap mena, els desigs i anhels de justícia social.

Suposo que en aquest sentit va oferir cooperar; i va afegir, ademés, que estava decidit — i això és una posició que l'honora — a cooperar sense deixar en cap moment de fer la crítica que fos precisa; però crítica serena, crítica objectiva, crítica que és la crítica que fa el que pot i no el que vol. I faig aquesta declaració terminant, perquè he sentit, en les intervencions dels representants d'algunes minories, quelcom que volia semblar una crítica; i la crítica, quan és tal, evidentment va encaminada a millorar les manifestacions que s'han fet des de l'altra banda, no per a apartar-se del tema i aixecar un banderí o fer manifestacions que puguin interessar en un ordre determinat al públic, dissimulant gairebé sempre una impotència mental o una manca de contingut o de doctrina, millor que la que s'ha exposat des de la capçalera del banc roig. (*Molt bé!, en la Majoria.*)

Tindrà ocasió, si algun dels senyors Diputats que han escoltat no han entès aquestes manifestacions, de repetir-les. Aquesta crítica és la que jo li demanava, en nom del Govern, al senyor Serra i Moret; crítica objectiva, oposició constructiva; no l'oposició que la V. S. ha vist en altres estaments, que sap molt bé que no contribuirà mai a millorar una obra de Govern, que no pot contribuir a res més que a desprestigiar la institució on es manifesten precisament els adversaris d'un règim determinat.

Per aquesta obra de Govern demanava el senyor Serra i Moret més energia, demanava més valentia; i parlava com un desig extraordinari seu — i jo sé bé tot el que significa per a la seva

història i per a les seves devocions a determinada ideologia — parlava ell igualment de què ultra una major energia i valentia en l'obra de Govern, posés Esquerra Republicana de Catalunya una atenció extraordinària en què la conducta fós tan rectilínea, tan transparent, que estigués allunyada, excepte per les ànimes innobles, de tota censura. Doncs bé; aquest Govern, sense deixar de donar tota la importància cabdal que té la ideologia, que té una doctrina absolutament indispensable per a subjectar i portar la nostra actuació a una finalitat determinada, que per a nosaltres és l'exaltació de Catalunya i la consolidació de la República; donant tota aquesta importància a l'esperit doctrinari, no la donem menys a la conducta. També ho sap la V. S. això.

Per això, els nostres actes no tenen encobriment de cap classe, per això ens manifestem en la premsa, en contacte amb el poble, amb el Parlament, sense dissimular absolutament per res on anem, el què volem i com procedim per arribar a la nostra finalitat.

Em va estranyar tan sols en aquestes manifestacions que va fer el senyor Serra i Moret amb motiu de la declaració de Govern, i no acabó de comprendre tot i haver-hi pensat diverses estones, aquelles consideracions de temença, aquella preocupació per una visió fosca de l'estat d'ànim de Catalunya, que li feia creure en la possibilitat de què minvés l'esperit liberal, l'esperit republicà, l'esperit que ha alliberat a la nostra terra de la subjecció amb què ha viscut segle darrera segle i en què res van fer aquells que la V. S. assenyalava precisament que esperaven que un dia passés el cadàver d'aquesta Majoria davant seu. Jo no pensava de cap manera que el senyor Serra i Moret que li agrada viatjar, que manté constantment un contacte amb tots els pobles de la nostra terra pogués tenir aquesta temença. Jo vull dir al senyor Serra i Moret que no hi ha por d'això i que no hi ha por, perquè se bé si les circumstàncies posessin un dia en perill a la República i les llibertats conquerides per Catalunya, aquell apropiament, aquella unió sense confusió que la V. S. demanava es faria automàticament per a barrar per sempre més el pas a aquells que parlant anys i anys de la llibertat de Catalunya no tingueren un gest per a espolsar-se la subjecció amb què vivien sota el règim de la monarquia. (*Molt bé i aplaudiments en la Majoria.*)

No, l'esperit liberal, l'esperit republicà, és — n'estic segur — tan viu avui com el mes d'abril de l'any 1931.

Deia la V. S. que el poble s'ha separat un xic del partit governant pels errors que ha tingut, per les fallides que ha tingut, per la manca d'obra realitzada. Jo voldria que això fós considerat amb justícia absoluta. L'Esquerra Republicana de Catalunya, els Governos de la Generalitat de Catalunya, han tingut algun mancament comparant allò predicat al poble de Catalunya amb l'obra realitzada? (*El senyor Comorera fa un moviment de dubte amb el cap.*) No, amic Comorera, no. No han tingut cap mancament en ordre a la doctrina. Deia al poble de Catalunya Esquerra Republicana: Nosaltres lluitarem, nosaltres treballarem, nosaltres aconseguirem un Estatut per a Catalunya, i no crec que

hi hagi obra mereixedora de més consideració que aquesta que ha obtingut l'Esquerra Republicana de Catalunya, amb l'ajuda constant de la Unió Socialista de Catalunya, amb molt més ajuda, amb totes les essències de liberalisme que hi ha, amb molt més ajuda, que no pas dels representants de Lliga Catalana i del representant de la Unió Democràtica, que no va tenir la valentia d'ésser fidel als principis que havia subscrit en els llocs on demanava els seus vots, per a renunciar l'acta quan va deixar de votar els principis de laïcisme que havia subscrit. (*Molt bé! en la Majoria.*)

El Sr. ROMEVA: El senyor a què vosté alludeix no va negar mai en les seves campanyes la seva condició confessional. Quan ell es va trobar en el moment de donar el seu vot, va obrar segons la seva consciència, i segons les manifestacions que havia fet.

El Sr. PRESIDENT: Senyor Romeva... Segueixi en l'ús de la paraula el senyor Conseller Primer.

El Sr. CONSELLER PRIMER: Esquerra Republicana de Catalunya havia fet l'ofertament al poble de què lluitaria fins aconseguir l'Estatut, i Catalunya té Estatut, i en virtut d'aquesta conquesta està reunit el Parlament de Catalunya i legislant en plena llibertat, donant la forma que cal a la personalitat del nostre poble.

Però és que ha acabat aquí l'obra de l'Esquerra Republicana de Catalunya? Naturalment que no. Aconseguint l'Estatut ha fet l'obra inicial. Pot dir-se que ha posat els fonaments per a tota la realització d'aquest Estatut. L'obra aquesta que troben els governants d'avui i que trobaran més forta els governants de demà consisteix en la creació i en l'organització de tots els instruments de Govern, de tots els instruments o tots els organismes d'administració. Crec que això no és una tasca insignificant, i si no s'hagués fet, no funcionaria el Parlament ni els altres organismes.

Ha acabat amb això la seva obra Esquerra Republicana de Catalunya? No. I també ho sap la Unió Socialista de Catalunya.

Es que amb tota la inspiració de l'obra de cultura no es respon justament a aquelles condicions de laïcisme i a aquelles condicions d'igualtat econòmica, això fins on ha estat permès pels mitjans de què disposa la Generalitat de Catalunya? Es que no respon en el profund sentit humà que propugnava en totes les seves manifestacions? Es que l'obra d'assistència social i de sanitat no respon exactament a allò que es deia que es faria a mesura que disposéssim de mitjans?

No; respon en tota justícia. I aquesta diria jo, amic Serra i Moret, és la raó fonamental, la raó bàsica de què el poble de Catalunya, el poble sa, el poble noble de Catalunya no hagi perdut la fe en l'Esquerra Republicana ni en els seus Govern, perquè sap apreciar justament el que val l'absoluta lleialtat, l'absoluta conseqüència entre el predicar de què parlava el senyor Simó i Bofarull, i el donar el blat. Aquesta ha estat l'actitud de l'Esquerra Republicana de Catalunya i dels seus Govern.

Ara bé, vol dir això que el Partit d'Esquerra Republicana i els seus Govern estan satisfets de

la seva obra? No. Evidentment, no. No creiem nosaltres que s'hagi fet el que havia de fer-se. Ara bé, és que el que podien o debien fer els Govern d'Esquerra Republicana, els Govern de la Generalitat, depenia solament de la seva voluntat? Es que no recorda el senyor Serra i Moret que moltes de les activitats del Govern actual, com dels anteriors, estan limitades per l'especial situació política de Catalunya? Es que no recorda que es lluita així mateix amb la carença de mitjans econòmics?

Jo diria, senyors Diputats, que la lleialtat, que la serietat en l'obra del Govern ha existit sempre, que si no s'ha fet més, és perquè no s'han tingut els mitjans necessaris; però s'espera amb data propera donar un avenç considerable a l'obra, perquè hauran augmentat aquests mitjans d'una manera considerable.

No tingui, doncs, aquesta temença, aquesta visió pessimista — no volia dir aquesta paraula, perquè amb prou feina hi cap el pessimisme en l'ànim del senyor Serra i Moret — aquesta convicció en el que fa referència al poble català. Continuarà afermant la República, continuarà afermant-se la doctrina d'Esquerra Republicana de Catalunya, i no rebutjarà aquesta doctrina absolutament per res tot el molt que hi ha d'humà i de just en la doctrina socialista.

Va haver-hi un consell que, per venir també d'on venia, nosaltres no podíem deixar d'escoltar-lo. Va doldre's de què hi hagués hagut alguna diferència de criteri entre els components d'Esquerra Republicana de Catalunya i que prenguéssim un relleu, que prenguéssim una intensitat, suficient per marcar diferències contràries a la unitat, i de què se n'havia de ressentir la possible eficàcia de l'obra que realitzés Esquerra Republicana de Catalunya. Vaig anotar el terme. Va parlar d'una «gangrena». Només vull dir respecte d'això, senyor Serra i Moret, que si aquesta, dolorosament, s'ha presentat en aquest Partit polític, jo puc garantir-li i assegurar-li que la pròpia vitalitat d'Esquerra Republicana, la pròpia vitalitat i la mateixa serietat d'Esquerra Republicana ha acabat amb aquesta gangrena i té i gaudeix d'una perfectíssima salut. (*Molt bé, en la Majoria.*) I, crec, que res més, senyor Serra i Moret. Compti la Unió Socialista de Catalunya, no solament amb l'afecte i amb el reconeixement d'aquesta oferta per igual de cooperació i de crítica. No ens trobaríem bé aquí, nosaltres, Govern de la Generalitat, amb un cor al voltant que no posés a les nostres manifestacions objeccions de cap mena. Crítica objectiva, crítica constructiva, crítica que tendeixi a millorar les Lleis de Catalunya i per a Catalunya, serà crítica recollida i agraïda pel Govern actual, i, indubtablement, que aplaudirà tota la Majoria del Partit d'Esquerra Republicana de Catalunya. (*Molt bé, en la Majoria.*)

El Sr. SERRA I MORET: Demano per parlar.

El Sr. CONSELLER PRIMER: En quant a la intervenció del senyor Lluhi, jo he de deixar de recollir-ne una bona part, perquè no afectava d'una manera concreta al debat iniciat ahir. Em refereixo — la V. S. ho recordarà molt bé — a aquelles manifestacions, al temps que va dedicar

a lamentar-se, a queixar-se, sobre la interpretació diferent en la manera de procedir-se en donar compte de la crisi pel Conseller anterior i les relacions amb l'honorable President de la Cambra, que no afecten, precisament, torno a dir, per a res, al debat plantejat en la tarda d'ahir. El senyor Lluhí—i això em permetrà a les manifestacions que sobre el mateix aspecte d'aquest debat polític ha fet el senyor Lloret, ha fet el senyor Simó i hi ha alludit el senyor... Romeva (perdoni que, malgrat ésser-me prou conegut, no recordi en tota ocasió el seu cognom), en la part o en les manifestacions fetes a propòsit de l'actitud del Govern de Catalunya en relació als governs de la República a Madrid.

Jo no vaig poder comprendre com el senyor Lluhí tingués una mena de censura per la intervenció d'Esquerra Republicana en el Govern anterior, no oblidant que l'acord de col·laboració al Govern que va presidir Alexandre Lerroux a Madrid, va ésser pres per unanimitat per tots els Diputats d'Esquerra Republicana que es trobaven a Madrid, entre els quals hi havia Joan Lluhí i Vallescà. No dic això com una censura; ho dic perquè sé les condicions d'intel·ligència i sap les obligacions que comporta l'imperatiu de defensar els interessos de Catalunya i les transigències, les acomodacions, que en servei o en profit de Catalunya sovint convé fer prop dels Governos de Madrid; i no sols de cara a Catalunya, sinó per mantenir-nos fermes en el compromís de treballar aquí i allà per la consolidació del règim. Com va intervenir i per què va intervenir Esquerra Republicana de Catalunya, senyors, en el Govern anterior?

El Sr. LLUHÍ I VALLESCA: Em permet, senyor Santaló?

El Sr. CONSELLER PRIMER: Permeto totes les interrupcions.

El Sr. LLUHÍ I VALLESCA: No em vaig referir en un sol mot al Govern anterior; em vaig referir a l'actual i a la dissolució de les Corts; però ja que la V. S. en parla, després en parlarem.

El Sr. CONSELLER PRIMER: Perfectament. Jo vaig entendre senzillament que era en general de les intervencions d'Esquerra Republicana als Governos de Madrid.

La intervenció aleshores, la intervenció actual, senyor Lloret, no ha tingut cap altra finalitat que aquesta: nosaltres tenim amb la República un compromís d'honor, i el menys que podem fer, el que no deixarem mai de fer, és procedir amb una lleialtat absoluta; i la situació política, en plantejar-se la darrera crisi a Madrid, va arribar a moments de tanta dificultat que, condicionant-la en forma de què tota la nostra visió política quédés guardada, exactament el que va fer Acció Republicana, que va fer l'O. R. G. A. i que varen fer els Radicals-Socialistes, varem oferir nosaltres una col·laboració. La situació difícil que va determinar o que ens va inclinar, en defensa del règim, a no negar aquella Col·laboració — com sap molt bé l'amic Lluhí — han estat les circumstàncies, potser eren més greus perquè no ens neguéssim ara a facilitar un representant del Partit al Govern de la República, en virtut de la mateixa lleialtat i sense oblidar en cap moment els alts interessos

de Catalunya. I em sorprèn enormement que del senyor Lloret hagin sortit unes manifestacions d'aparent puritanisme, de queixa, d'apartament de Catalunya d'alguns dels seus homes, quan mai s'havia donat una unanimitat tan gran en els homes més significats del Partit que la V. S. representa, desplaçant-se de Barcelona per a treballar en massa a veure si aconseguen, no en el Govern d'ara, en tots els Governos que s'han intentat fer a Madrid, una representació (*Molt bé!, en la Majoria*). I diria més, senyor Lloret, diria més: diria que evidentment alguna actitud poc delicada, poc correcte d'algun portantveu del seu Partit, indubtablement no obeeix a altra cosa que al fracàs de les seves pretensions després d'haver posat en joc, no sols tots els seus homes representatius, sinó els seus afins, els radicals socialistes, malgrat dir que no volen contactes dels seus representants amb Partits nacionals. (*Molt bé!, en la Majoria*.)

Cal que aquí analitzem els motius, les raons fonamentals d'aquesta participació d'Esquerra Republicana en els Governos de Madrid? No ho crec; jo no diré més que es pensi, quan vulgui censurar-se aquesta actitud — no vull dir generosa; justa i comprensiva d'Esquerra Republicana en relació als Governos de la República —, que es pensi en l'home que ha pres un caire simbòlic de conseqüència i de fermesa i de lleialtat, en l'actitud que ha pres davant de la situació delicadíssima de la darrera crisi, Manuel Azaña.

Hi ha això i res més que això. A aquestes manifestacions a l'entorn de l'actitud d'Esquerra amb relació a la constitució del Govern actual, l'amic Lluhí hi afegeix una consideració condicionant l'actitud que havia de prendre a l'aclariment que jo pogués fer en ordre a la significació del programa de Govern. Senyor Lluhí: si pogués tenir algun dubte encara pel senyor Serra i Moret, crec que no n'hauria de tenir cap per la V. S. No podia ésser més clar. El programa o els principis del nostre Partit assenyalen en forma de conclusions en tots els ordres de la vida política no solament una orientació sinó que, ja he parlat abans de les seves condicions analítiques, hi donen o assenyalen solucions concretes. No crec que la V. S. les hagi oblidat i en nom d'aquesta serietat de què parlava jo ahir del Govern de la Generalitat, jo puc assegurar-li que no ens apartarem ni un moment de les directrius, torno a repetir, i em crec que és suficient de les directrius que assenyalen la part doctrinària dels principis del Partit i no penso certament que hi hagi necessitat de què li vagi dient d'una manera concreta el que farà demà, el que farà demà passat, el que farà l'altre, el Govern d'Esquerra Republicana. El senyor Lluhí ha governat; el senyor Lluhí sap perfectament que l'obra de Govern es va realitzant de dia en dia dintre unes directrius generals segons exigeixen les circumstàncies, segons permet el temps i segons permeten els mitjans i en nom d'aquesta mateixa serietat no vaig a llençar-me, fent en una enumeració una llista de coses que a realitzar sense saber d'una manera absoluta si tenim aquests mitjans, ni si hi haurà la possibilitat de realitzar-les en el terme que jo podria d'una manera hipotètica enunciar. Jo crec que és, per la V. S. precisament, que no hi pot existir cap dubte

sobre el que significa la declaració expressa respecte a l'obra de Govern i la consideració que per a portar endavant aquesta obra de Govern hem de tenir en compte davant les actituds agressives, poc considerades de les oposicions, en relació al vertader esperit republicà i liberal de Catalunya.

Va haver-hi una altra intervenció, la del senyor Ventosa i Calvell. No puc dissimular, senyor Ventosa, que en el fur íntim meu vaig tenir una gran decepció. Jo, que no dubto ni de l'extraordinària capacitat de la V. S. ni de la gran preparació de la V. S., ni de l'experiència política de la V. S., jo no podia creure mai que en un debat polític, en lloc de fixar unes premisses arrencades del propi debat, la V. S. fixés unes premisses sense relació de cap mena amb el que s'havia parlat aquí per a fer un petit castell de focs artificials que podria distreure uns infants, però no pot ésser recollit, perquè no hi ha matèria suficient per unes persones grans i de responsabilitat. No hi va en això la més petita desconsideració, no. Estic decidit, si alguna vegada hi ha alguna confusió, a retirar tota paraula que pugui ofendre algun senyor Diputat; hi ha aquí, senzillament, que jo esperava, fins per a aprendre, que el senyor Ventosa i Calvell presentés aquí, d'una manera doctrinal, una contraproposició a l'obra de govern que ens hagués pogut servir per a contrastar i veure quins errors realment havíem sofert. Però si en lloc d'afectar o parlar d'una obra de govern es distreu en parlar de qüestions completament alienes a les plantejades en el debat, ¿què vol que reculli de les seves manifestacions, si no hi trobo absolutament res que s'hagi de rectificar? D'haver-hi quelcom, senyor Ventosa i Calvell — i desitjaria molt no haver-ho de recordar — seria aquella invocació que la V. S. va fer a la solidaritat, aquella invocació a la solidaritat de tots els catalans per una obra d'exaltació de Catalunya i de millorament en tots els aspectes de la vida a Catalunya. No seria jo qui la refusés, no seria jo qui no l'acompanyés, dolent-me que no s'hagués arribat a una solidaritat absoluta, almenys en aquest primer temps, en aquest temps inicial de la vida d'autonomia. Però, ¿com vol la V. S. que uns esperits liberals, que uns esperits humans, que uns esperits republicans estableixin amb la V. S. i amb el Partit que representa una solidaritat, si mentre nosaltres, representants del vertader sentit de la Catalunya liberal, treballàvem en el Parlament de la República per a treure l'Estatut de Catalunya, la V. S. anava de ciutat en ciutat blasmant el règim que el poble de Catalunya i Espanya s'havien donat? (*Aplaudiments en la Majoria. Rumors en la Minoria de Lliga Catalana.*)

Solidaritat amb els que tinguin una comunitat ideològica, una comunitat de sentiments per a redimir de totes les misèries la humanitat? Sí. ¿Solidaritat amb aquells que encara que no ho diguin són molt més Partit de classe i amb menys raó que els rabassaires que s'han alludit tantes vegades aquesta tarda? No. (*Molt bé!, en la Majoria.*)

El Sr. VALLÈS I PUJALS: Amb xim xim, no es governa; amb obres amb obres!

El Sr. CONSELLER PRIMER: Diria jo que aquesta interrupció que podia haver estat més enginyosa del senyor Vallès i Pujals està, aproximadament, al nivell del seu company de Minoria, perquè crec que no ens exigirà a les quaranta-vuit hores d'haver-se reunit el Govern, que presentem un conjunt d'obres realitzades perquè les judiqui. Per consegüent,

obres i obres, quan hi hagi hagut temps material, que crec que tothom el necessita, per a realitzar-les. Llavors em semblarà molt bé la indicació i tindrè una gran satisfacció en respondre les impugnacions que la V. S. cregui oportunes.

I quant a la intervenció del senyor Lloret, no crec que hi hagi necessitat de recollir altres manifestacions que aquell qualificatiu de Govern del pànic, que no sé veure enlloc, i aquelles manifestacions respecte aquella interpretació, això és absolutament lliure, que ha fet ell, d'una manera personal, en quant a la crisi. Jo no he de dir-li altra cosa que ratificar-ne en l'explicació que vaig donar ahir com ajustada a la veritat i exposada d'una manera expressa perquè la coneguessin els senyors Diputats i restés continguda en el DIARI DE SESSIONS.

També m'he referit ja a les manifestacions del senyor Simó, que indubtablement la seva intervenció ha estat la més ajustada al debat.

Ell s'ha referit, d'una manera especial, a glossar — no fa cap favor evidentment amb aquesta posició de caràcter derrotista —, a marcar encara amb un relleu més gran del que el propi Govern havia reconegut l'extensió i la intensitat del descontent en una part de l'opinió pública. Acabo de dir com indubtablement en aquesta interpretació hi ha un error; i si no hi fos, jo diria que no hi ha hagut, evidentment, en la consciència popular la visió exacta de la manera lleial, activa, noble i, sobretot, conseqüent, amb què ha procedit Esquerra Republicana en tota la seva obra de Govern.

Hi ha hagut una menció en quant al traspàs de serveis. Vull cloure en absolut els meus llavis respecte d'això després d'haver-hi hagut un dels companys que es va aixecar ahir per a acceptar immediatament una interpellació sobre aquest assumpte, respondent a unes manifestacions del senyor Lluhi i Valls.

I en quant a la darrera intervenció del senyor Romeva, jo vull dir-li únicament i exclusiva: senyor Romeva, el nostre fervor republicà va agermanat per igual amb el nostre fervor català, perquè precisament el nostre fervor català, avui com abans — posició dels republicans històrics a què alludia precisament el senyor Simó i Bofarull — ha estat sempre pensant en una Catalunya rica, una Catalunya plena, en una Catalunya digna, però per sobre de tot, com a base de la dignitat, en una Catalunya lliure. Per això precisament els que no accepten el que per a nosaltres és capital, essencial i fonamental en tots els aspectes de la vida, també se'ns fa difícil acceptar la solidaritat de què parlava, respondent a unes indicacions del senyor Ventosa. Catalunya lliure és la Catalunya dels nostres amors, i per aquesta Catalunya lliure no deixarem de fer tots els sacrificis que calguin, ni deixarem de posar sempre en favor seu, en defensa dels seus interessos, el que reclamem la salut i la llibertat del nostre poble. (*Aplaudiments en la Majoria.*)

El Sr. LLUHÍ: Demano per parlar.

El Sr. VENTOSA: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Serra i Moret. Queden pendants en l'ús de la paraula els senyors Lluhi, Ventosa i demés senyors Diputats que ho desitgin i que hagin intervingut en aquest debat.

El Sr. SERRA I MORET: Senyors Diputats:

La resposta que a les paraules que vaig pronunciar ahir, ha fet el senyor Conseller Primer, resulta evidentment un progrés manifest respecte de la seva primera declaració. Avui, el senyor Conseller Primer ha parlat amb molta més claredat que ahir, amb un major domini de la paraula i amb una major claredat dels conceptes; i si altre benefici no haguéssim obtingut de les nostres intervencions, ja hauríem de felicitar-nos d'aquest resultat. Avui, el senyor Santaló s'ha expressat amb força claredat, i si no ha abundat en detalls, que jo ahir no li demanava, tampoc els hi demano ni crec que facin falta; no crec que hagi de venir aquí el Govern, com deia ell molt bé, a exposar el que anirà fent en el transcurs del temps que ell tingui el Poder. Això és impossible; s'ha de venir al Parlament a marcar unes normes generals de política, a expressar aquells propòsits que tinguin els nous governants respecte a la solució dels problemes plantejats, i s'ha de venir també a fixar unes normes generals de conducta a les quals sí que tot Govern s'ha de sotmetre, perquè aquestes normes generals de conducta són sempre les que més interessin i són sempre aquelles en les quals hi ha gairebé sempre unitat de judici quan hem de considerar-les o de criticar-les.

I avui el senyor Conseller Primer, repeteixo, s'ha expressat amb tota claredat respecte a totes aquestes coses, i és satisfactòria l'exposició de motius i de propòsits que ha fet, i jo avui parlaré, encara que sigui molt breument, per a completar les meves manifestacions d'ahir. No és pessimisme el meu, o l'estat del meu esperit no és pessimista; el meu estat d'esperit — i ho sap això el meu amic Santaló — és el que cada moment li dona el reflexe de les circumstàncies o dels fets que es produeixen a la nostra atenció. I nosaltres, a Catalunya i a tot Espanya, estem passant per uns moments difícils i per uns moments dintre dels quals és precis que ens orientem molt bé. Antigament, i les nostres amistats vénen d'aquell temps, nosaltres teníem un enemic vist i clar, nosaltres sabíem perfectament què era el que havíem de combatre, i encara que cadascú de nosaltres mantingués una posició ideal i tingués uns principis més o menys diferents dels seus companys, teníem una unitat d'acció en tot el que es referia a tres coses concretes: és a dir, al canvi de règim, que nosaltres savíem o volíem que vingués; respecte a l'Estatut o a les llibertats de Catalunya, i respecte a aquelles conquestes que dintre d'un règim d'ordenació jurídica es poguessin obtenir per a satisfacció de totes les ànsies de justícia social entre els elements obrers.

En aquestes coses coincidíem sempre; eren una base mínima d'intel·ligència; però en el moment en què nosaltres hem obtingut alguna victòria, en el moment en què hem hagut de desplaçar-nos, i no ho dic per a mi, sinó per vosaltres, a llocs de Govern, moltes vegades s'han observat debilitats i vacil·lacions, que és al que jo em referia, i hem observat també desencerts que han tingut les seves conseqüències. Avui mateix, en aquests dies mateixos, hem pogut nosaltres observar com des dels llocs preminents de la governació d'un país es decanta la balança cap a un cantó o cap altre i s'arriba a decisions que lesionen completament el sentit de la revolució, i s'arriba, per una imprevisió de tots vosaltres, de la qual jo afortunadament n'estic exempt, perquè des de molt lluny — em permeto dir-ho així, amb una mica de petu-

lància —, des de molt lluny veig els perills que poden sobrevenir, i jo ja veia que, segons les persones que ocupessin els alts llocs de la República, hi havia el perill de què amb situacions com les que estem travessant, les decisions fossin completament contràries al sentit de la revolució i de la República.

(*Ocupa la Presidència el Vice-president primer de la Cambra, senyor Serra i Húnter.*)

Durant molt temps, precisament, per la fidelitat que en la República i a Catalunya; i he de referir-me principalment a l'àmbit de tota la República, per la fidelitat que hi havia a alguns principis consagrats en nosaltres i amb els quals estàvem tots conformes, pel mateix contingut de la Constitució, per les Lleis adjetives, algunes d'elles fonamentals, que ha votat el Parlament de la República, tots els ferits, o tots els que es consideren ferits per aquelles Lleis, han anat inventant tot un estat d'opinió que tots sabem com s'ha fet; s'ha fet a força de diners, s'ha fet a força de suborns i s'han anat minant tots els grans prestigis de la República i s'han anat minant tots els Partits de la República, fent trontollar a tot arreu aquella fermesa de convicció que nosaltres havíem d'esperar que des del Poder fos igualment sòlida que des de l'oposició. I com que el Poder està molt malament, com que el Poder té una mena de vertigen que moltes vegades porta a la destrucció, les nostres admonicions i les nostres advertències són d'una profunda lleialtat, i us hem d'advertir sempre, i no us n'heu d'ofendre mai, que convé tenir la mà ferma i la consciència serena, que no ens equivocàvem aleshores i que no fóra just que ens equivoquéssim ara. És precis que nosaltres responguem complidament i a bastament a tots els postulats que han estat en moments anteriors i que són avui encara un motiu per a la nostra unió. Que això alguns des del carrer diuen que és una aspiració de llocs de representació. Nosaltres, ja ho sabeu vosaltres, no tenim cap pruija, ni cap cobejança de llocs de representació; nosaltres no volem altra cosa que tenir tribuna per a dir les veritats que se'ns acuden, i que són incontenibles en nosaltres i que les hem de dir, i tenim aquesta tribuna o la del carrer que a nosaltres no ens interessa el lloc, per a poder dir les veritats, per a poder fer l'obra de censura que calgui, i per a poder aplaudir sincerament i lleialment sempre que us ho mereixeu.

Nosaltres no venim a dirimir aquestes coses, venim a dirimir coses que tenen una gran bastitud i una gran projecció en la història. Tot el que hem fet nosaltres, tot el que s'ha fet des de la proclamació de la República ençà; podria no produir — si aviat s'esborrés — cap petjada profunda en la història del nostre país, perquè una de les coses que convenia més i en la qual tots hem estat atents, és que la nostra política fos, en realitat, el que deia el meu enyorat amic, i m'atreveixo a dir mestre, Campalans, una pedagogia, i que des dels llocs de Govern es vegés l'exemple constant d'una rectitud i d'una fidelitat als principis. Que aquell que vacilla no es posi en llocs de Govern; pot ésser afiliat a un Partit encara que no estigui completament d'acord amb tot el seu programa o amb tots els seus principis, però als llocs de Govern han d'haver-hi sempre homes que res-

ponguin fidelment a tots els principis del Partit o a aquells pactes que hagi format anteriorment una coalició governamental. I aquesta exigència, crec, que la podem tenir sense que es pugui considerar gens exagerada, perquè si únicament el Govern de Catalunya hagués d'actuar dintre de les limitacions de les facultats que encara ens concedeix l'Estatut, per la lentitud amb què s'han fet els traspàs de serveis, hi hauria molt poca cosa a discutir. Però si gairebé no venim a discutir això, almenys, jo no voldria discutir-ho. Encara que no estic en la intimitat de moltes coses, sé les dificultats que hi ha per a accelerar la marxa d'aquest traspàs de serveis; sé les resistències que s'han de vèncer; sé, sobretot, el complex de tots aquests problemes, i sé que per molt que es digui des de l'oposició, no hi hauria gaires persones, ni hi hauria gaires Partits que poguessin donar a tots aquests problemes una solució més ràpida de la que se'ls està donant. Però és que, com he dit, no venim a discutir aquestes coses, almenys jo. Jo vinc a discutir tot el que representa Catalunya per mitjà del seu Govern, i del Partit majoritari en aquests moments, en la política general del país, i en el demà que tots esperem, en el demà que estem forjant avui, i és això el que m'interessa; que aquest Govern d'aquí sigui d'una unitat ideal, o ideològica, i d'una acció ben fixa, ben fidel a aquesta ideologia, que no doni lloc a dubtes, amb fermesa i amb valentia, sense por de conseqüències, que les úniques conseqüències deplorables són sempre aquelles de quan s'ha fallat, de quan no s'han seguit fidelment aquells ideals que nosaltres propugnem i que han d'ésser la norma i el guiatge de la nostra vida.

I, després d'això, aquella projecció necessària, inevitable, que ha de tenir en la política general del país i de la República. Perquè el senyor Santaló ja ha fet referència a això, i jo esperava que la fés, a les intervencions del partit majoritari en la formació d'aquests dos darrers Governos. Crec que podem discutir-ho aquí i, sobretot, en la forma prudent que jo desitjo fer-ho, perquè és un problema que ens interessa a tots nosaltres. La intervenció d'aquests darrers Governos és d'un encert molt discutible. No diria jo que és un error, però és d'un encert molt discutible, i el senyor Santaló posava com a exemple la conducta d'aquell home que tots admirem perquè és el primer valor, indiscutiblement, de la República i del país, que en uns moments de perill s'ha posat al servei de la nova situació, ha volgut ajudar a fer possible la nova situació. ¿No creu el senyor Santaló que la conducta i la decisió d'aquest home hauria estat una altra si tots els elements que componen aquest Govern i l'anterior s'haguessin manifestat en altra forma i ell hagués pogut comptar, i el país hagués pogut comptar amb una fermesa de conviccions i amb una fermesa de conducta que haguessin pogut respondre del demà per la composició d'un Govern com el que hi havia abans a Espanya i que responia a la composició de les Corts Constituents que representaven legítimament el país, com no el representarà mai ningú amb tanta fidelitat, amb tanta exactitud i amb tanta dignitat?

El Sr. CONSELLER PRIMER: Em permet, senyor Serra i Moret? ¿Sap el senyor Serra i Moret, recorda el senyor Serra i Moret, que la situació política en aquests darrers temps era o és completament diferent de la de dos mesos enrera en el Parlament de la República?

El Sr. SERRA I MORET: D'això em queixo!

El Sr. DURAN I VENTOSA: ¿Però discutim la crisi del Govern de Catalunya o del d'Espanya?

El Sr. SERRA I MORET: Podem discutir la d'Espanya i la de Catalunya, que ens interessin totes; potser més aquella que aquesta!

El Sr. DURAN I VENTOSA: Em sembla que si el Parlament d'Espanya discutís les nostres crisis, ens queixaríem.

El Sr. SERRA I MORET: Jo dic que la conducta d'aquell home hauria estat tota una altra i que la conducta nostra, tot i mirant pels interessos de Catalunya i justificant sempre els nostres actes pels beneficis o perjudicis que poden derivar-se respecte el traspàs de serveis o altres coses que podem esperar a favor de Catalunya, que no permeten desviacions, que aquests perills o aquests beneficis no permeten desviacions de criteri ni de conducta, i que quan més sòlida fos la nostra posició, i quant més ferma fos la nostra posició amb respecte a la ideologia preconitzada pel partit i pels homes que governessin, més segur tindríem l'obtenir totes aquelles coses a les quals tenim dret i les quals tenim obligació d'obtenir.

I aquí el senyor Simó, o el senyor Lloret, no recordo quin dels dos, hi ha fet una referència adequada. Precisament aquests senyors que m'interrompen (*Referint-se a la Minoria de Lliga Catalana.*), han seguit sempre aquesta conducta, la d'ajustar-se a tot i la de consolar-se de tot amb tal d'obtenir coses per a Catalunya que no obtingueren mai. (*Protestes en la Minoria de Lliga Catalana.*)

El Sr. DURAN I VENTOSA: Home, alguna n'obtinguerem!

El Sr. SERRA I MORET: Mai n'obtingueren cap.

El Sr. VALLS I TABERNER: Deu n'hi do!

El Sr. SERRA I MORET: I és que el que segueix aquesta classe de política acaba per no merèixer respecte; aquesta és la veritat.

El Sr. DURAN I VENTOSA: Encara en vivim del que vàrem obtenir aleshores!

El Sr. SERRA I MORET: No vivim de res del que obtinguéreu aleshores, perquè en realitat no obtinguéreu res. La Mancomunitat de Catalunya podia representar un esperit, però no representà mai una realitat. (*Rumors.*)

El Sr. VALLS I TABERNER: I la Universitat de Can Batlló?

El Sr. SERRA I MORET: La Universitat de Can Batlló la podia fer qualsevol Diputació provincial.

El Sr. FRONJOSA: I la lliuraren a Primo de Rivera l'any 23, i fugíreu com a conills! (*Protestes en la Minoria de Lliga Catalana. Rumors d'aprovació en els altres sectors de la Cambra.*)

El Sr. SERRA I MORET: Dic, doncs, que aquest exemple i aquesta conducta són al nostre

entendre els més adequats per a obtenir els beneficis que s'exigeixen per a Catalunya.

Un Partit que pretén amb alguns motius tenir la representació total de Catalunya, és un Partit que havia de respondre amb una conducta molt clara a tot el que ha fet referència a aquestes qüestions polítiques, és un Partit que no podia entrar mai en confusió amb els altres Partits, quan aquests Partits fallaven; perquè precisament pel canvi de situació que jo mateix he pogut observar en els Partits que tenen la governació de la República fa cosa de dos mesos, precisament per això, Esquerra Republicana estava obligada a presentar el seu front amb una honestetat i una claredat de conducta que havia de fer-la alguna cosa bàsica, alguna cosa exemplar, com afortunadament ho hem pogut obtenir nosaltres. Nosaltres, com els nostres amics d'Espanya hem estat foragitats del Govern i us haurem de dir que és un honor que així hagi esdevingut.

A Espanya, durant mig any s'ha fet una campanya infamant en contra dels socialistes i en contra del senyor Azàña; i tots han sofert la mateixa sort. Estan fora de la responsabilitat del Govern; però no hi ha cap consciència sana en el nostre país que no reconegui i digui que l'actitud dels socialistes ha estat clara, correcta i ferma; i no hi ha ningú que no compregui que en aquesta actitud de lleialtat i claredat hi havia la darrera finalitat, la darrera esperança de tot el que pugui representar el canvi de règim pels ciutadans del nostre país. I jo us excito a això mateix; a què, seguiu una conducta així, que sapigueu afrontar les situacions amb valentia i sobretot que la vostra conducta sigui clara i que no pugui ésser discutida ni mal interpretada.

En totes les altres coses adjectives, que voluntàriament les deixo jo ara, hi han tantes anècdotes per retreure, tantes coses per comentar, que podríem allargar aquest debat fins qui sap on. I jo pel meu gust i pel meu desig no ho allargaré. És molt bo tenir un debat polític, quan d'aquest debat polític es poden treure conseqüències. I jo espero que aquest debat no serà estèril. Jo tinc confiança de què avui com ahir haureu de comprendre tots que no ens inspira a nosaltres cap altre desig que una lleialtat a vosaltres i un bon desig de la vostra prosperitat en el lloc on esteu pel bé del país i pel bé dels ideals que ens han reunit, no per altra cosa; i estic segur que vosaltres no deixareu caure en el buit les nostres admonicions que són fraternals, que són lleials en tot i en absolut. I per això, no em cal més que dir que avui he entès molt millor que ahir el senyor Conseller Primer; que avui em sembla ja més lliure d'aquell pesombre que ahir forçosament havia de tenir, perquè moltes vegades es fan coses contra la pròpia voluntat i contra el propi criteri per disciplina de Partit. I jo, que conec el Conseller Primer, a l'amic Santaló de tants anys, i sé com és la seva lleialtat als principis republicans, als principis democràtics, als principis laics i a tot el que informa la República, i sé que ell ha estat un home fidel a aquests principis durant tota la seva vida, jo he de dir-li, millor dit, repetir-li perquè ahir ja li vaig dir, que em dolia moltíssim de saber-lo seguit en aquell banc blau de Madrid i no em dol veure'l

a la capsalera del banc roig del nostre Parlament, perquè estic segur que s'ha recobrat a si mateix i estic segur de què en aquest podrà compartir amb els seus companys de Govern aquelles mateixes manifestacions del seu esperit, que jo he pogut recollir durant tants anys i que també tots els seus companys de Govern les comparteixen, però que molts necessiten vivificar-les.

Es hora de què aquest Govern respongui als postulats d'Esquerra. No demanem que sigui socialista; però sí, que sigui un Govern d'esquerra. O fracassa l'Esquerra amb els seus principis o s'aferma l'Esquerra amb els seus principis. No és just que es pugui dir que els principis de l'Esquerra Republicana de Catalunya no s'han assajat. Heu tingut els elements necessaris per a fer-ho. Els teniu avui encara i us acrediteu amb aquests principis o caieu amb aquests principis. El lògic és que sigueu fidels a aquests principis i tots sapiguem a què atènyer-nos respecte a ells, que no es pugui dir que són els homes que han fracassat.

En el poc temps que porta obert el nostre Parlament, hem vist ja tres Governos. Podríem dir que són els homes els que fracassen i espero que no s'haurà de dir. Espero que no es podrà dir que han fracassat els homes ni els principis i que vosaltres demostrareu amb la vostra fermesa i amb la vostra conducta, que els principis del vostre Partit són els útils i els bons per a portar aquí la transició que jo us demanava, la transició necessària perquè nosaltres, algun dia, puguem exigir, no un Partit d'Esquerra Republicana fidel als seus principis, sinó l'elevació del nostre poble i del nostre Partit de classe en el Poder públic per a portar la transformació social que nosaltres desitgem.

El Sr. PRESIDENT: El senyor Lluhi té la paraula.

El Sr. LLUHÍ I VALLESCA: Senyors Diputats: Evidentment, l'honorable senyor Conseller Primer ha canviat avui totalment el to del seu parlament d'ahir; ha parlat amb més energia, ha parlat amb més convicció; inclús s'ha mostrat combatiu davant del fons del problema; però a l'hora que podríem dir de la veritat, ens ha tornat a sortir amb els principis bàsics.

Jo comprenc prou bé la difícil situació en què es troba l'honorable senyor Conseller Primer, venint de Madrid, allunyat de la vida de la Generalitat de Catalunya, allunyat de l'actuació del nostre Parlament, allunyat completament de l'obra del Govern anterior; i en aquestes circumstàncies ha de venir al nostre Parlament a explicar una crisi i ha de presentar un Govern i exposar concretament l'obra que aquest Govern projecta realitzar. En aquestes condicions les dificultats són evidents; i ja he dit que em faig càrrec de la situació difícil en què s'ha trobat l'honorable senyor Conseller Primer. Comprendc que en aquestes condicions es vingui al Parlament i es parli de principis bàsics, perquè no es pot parlar de res més.

Ha dit el senyor Conseller Primer, referint-se a les paraules que vaig tenir l'honor de pronunciar en nom d'aquesta Minoria en la sessió d'ahir, que creia que l'inici del meu parlament no es referia als problemes que es discuteixen a la Cambra com no es discutien els termes en què el Conseller Primer havia

plantejat la qüestió; i jo he d'afermar que mai creuré que es pugui donar una major relació entre el fet de la sessió última del Parlament, en què un Conseller Primer, respecte del qual es pot parlar d'una obra feta i es pot fer la crítica, ve al Parlament i diu: «Dimiteixo; però el debat polític no es pot plantejar ara. I no us preocupeu que el debat polític ja l'aguantaré des dels escons». Aquest fet anòmal en un règim parlamentari, té una extremada relació amb el fet de què el successor d'aquell Conseller Primer no sigui Diputat; i al cap de vuit mesos pugui fer una retirada com va fer l'anterior Conseller Primer. I llavors jo pregunto: On és el debat polític?

(*Ocupa novament la Presidència el senyor Casanovas.*)

Jo per això sento que el senyor Conseller Primer no m'hagi contestat les preguntes concretes que li vaig fer i per això lamento que avui el senyor Conseller Primer no hagi dit si es feia solidari, si es feia continuador de l'obra del Govern anterior, perquè la seva posició correcta és venir al Parlament i dir: Sóc el continuador i em faig solidari de l'obra del Govern anterior. No pot dir: Som uns homes d'esquerra i ja coneixeu els principis bàsics del nostre Partit, coneixeu la meua actitud, de completa identificació amb les idees i amb els principis bàsics i, per tant, ja sabeu el que he de fer.

Ah! Això no, senyor Santaló. Ni aquest Govern és un Govern nou, ni estem en els inicis de les tasques del Govern ni del Parlament, i la V. S. no pot escapar-se de contestar les preguntes que jo feia en el sentit de si es feia o no responsable del Govern anterior. Altrament, hauríem sentat un precedent gravíssim, com deia, que és el precedent que va iniciar a la Cambra el senyor Pi i Sunyer en la darrera sessió quan va presentar la dimissió de la manera que tots coneixeu.

Per tant, les meves paraules inicials d'ahir, el meu judici sobre la darrera sessió del Parlament abans d'aquest Consell, afectaven la declaració de la V. S.

Ara bé; la V. S. ha sofert una equivocació quan vaig afirmar, referint-me a unes paraules de la V. S., quan vaig dir que el fet de què el nostre company senyor Pi i Sunyer no estés en aquests escons era degut a què havia anat a Madrid a treballar per la consolidació. Jo vaig referir-me a aquestes paraules i vaig dir que respecte d'aquest particular, considerava amb dolor i amb pena que havia contribuït amb el seu vot a l'agressió que s'ha fet a les Corts Constituents de la República, agressió que tindrà, al meu judici, conseqüències greus per a la República i, possiblement, per a l'autonomia. Però jo no em vaig referir al Govern anterior a l'actual. Avui volia fer-me la V. S. un retret perquè hagués votat la col·laboració en el Govern Lerroux. Jo la vaig votar i mantinc sempre els meus vots. Ara bé; aquella col·laboració va ésser votada en determinades condicions, de les quals no se'n va complir cap, i una de les condicions, la darrera, fou que la V. S., pel prestigi de Catalunya, es faria ferm en la Cartera d'Indústria i Comerç, i vaig veure que la V. S. passava a la cartera de Comunicacions, cartera que no pot pas prestigiar Catalunya per la seva categoria secundària.

Però, a més, sap la V. S. que va ésser acord ferm de l'Esquerra, en la Minoria del Parlament, que una de les condicions a posar al senyor Lerroux, precisament, perquè havia iniciat una polí-

tica contrària, era que comparegués al Parlament a donar compte de les seves gestions. I, què va passar? Doncs, que el senyor Lerroux no va comparèixer al Parlament i que solament va anar-hi el dia 2 d'octubre per precepte constitucional, després de realitzar actes de Govern de la constitucionalitat dels quals jo en sóc contrari. Ara, que no m'estranya que en l'esperit de la V. S. considerés que no tingués necessitat de comparèixer el senyor Lerroux, perquè també la V. S. defensava el fet de què no vingués aquí el senyor Macià i perquè en l'ànim de la V. S. ha flaquejat l'adhesió als principis del parlamentarisme pur.

El problema de la participació — que ja hi som — el problema de la participació dels homes dels Govern de Catalunya al Govern de la República, crec, que es pot fonamentar en dos principis: El de prestar una utilitat a la República — en quant aquesta República sigui liberal, democràtica i autonomista — i en quant sigui útil a Catalunya. I és a través d'aquests principis que hem de judicar l'actuació dels darrers temps i tinc la pena d'haver d'afirmar — ja que estic alliberat de disciplines — que darrerament no considero que hagi estat útil a Catalunya la col·laboració prestada als Governos de la República. No va ésser útil a Catalunya, dissortadament, la col·laboració que va prestar el senyor Companys. No va ésser útil a Catalunya perquè la qüestió essencial del traspàs de serveis es va descurar tant, que amb un xic més hauríem vist com perdiem aquesta valorització de serveis. Ni en la col·laboració de la V. S., perquè no solament s'ha contribuït a la davallada del prestigi de les Corts, permetent-se l'agressió i permetent que un Govern no comparegués davant d'elles, sinó que hi ha hagut la concessió de la línia aero-postal de Barcelona a Palma, que jo considero que va ésser feta en uns moments, sense esperar el traspàs de serveis, i la concessió va atorgar-se, sense concurs, a un particular.

Però, és que, a més, per aquests mateixos problemes hi hagué una part de disminució del prestigi de Catalunya, tant perquè la cartera de Comunicacions no és la que correspon al prestigi d'un home que representa la majoria del poble de Catalunya, com pel fet de què la bandera de Catalunya i el prestigi que té és un baluard de tot allò que té de transformador l'actual República. I en posar-nos nosaltres a col·laborar en aquesta forma en la República, i en constituir-se els homes que han format part dels dos darrers Governos en còmplices de l'atac fet a les Corts Constituents pels reaccionaris, quan han apartat de les Corts la participació justa dels socialistes en el poder, quines conseqüències han vingut? Per ara greus, ja que són les dretes les que estan contentes amb la dissolució de les Corts Constituents, són aquests senyors i els representants d'aquests senyors que havien mantingut aquest punt de vista, els que estan satisfets. Són aquests senyors que deien que els socialistes s'havien d'apartar del Poder i que deien també que es feia una política de classes, quan el que ells volien, precisament, era fer aquesta política de classe, contra la classe obrera. I a aquesta punyalada hi ha contribuït aquesta col·laboració que s'està prestant.

Jo crec — i ho dic amb pena — que aquesta davallada us hauria d'induir a frenar de pressa, perquè esteu caient en els mateixos vicis que va caure durant la monarquia la Lliga Regionalista, que va creure que podia mantenir la col·laboració amb els Governos de la monarquia, tot dient que defensava els interessos de Catalunya, i el que resultava de tal col·laboració era que es convertia en un suport de la monarquia, que feia una política contrària als interessos de Catalunya.

Doncs bé, si vosaltres no freneu a temps, us podeu trobar en el mateix. Els alts interessos de Catalunya, no crec, que es defensin més bé col·laborant en un Govern que ha agredit a les Corts Constituents, sinó que s'haurien defensat d'una manera més digna, més serena, no col·laborant en aquest Govern. Els interessos de Catalunya els defensarà la quantitat d'energia, la quantitat d'entusiasme i de voluntat en vèncer que tingui el poble de Catalunya.

Ara bé; tornant al tema concret, jo he de dir el següent: la posició en què ens haveu posat a nosaltres com a tots els companys de l'oposició en aquest Parlament, per la V. S. és massa fàcil. En primer terme, ens dieu: «Jo no puc pas fer l'enumeració d'una obra de govern que penso fer ara, perquè vosaltres sabeu que a mesura que avancen els dies es van plantejant problemes»; per altra banda, perquè sou nou i no podeu parlar d'obres passades, i ens dieu: «Ja coneixeu els nostres principis bàsics; doncs ja no hi ha problema, ja tenim que votar tots la confiança». No és això, senyor Santaló, no és això. Nosaltres demanàvem que es concretés. ¿Es que la V. S. — jo comprenc que és possible i, naturalment, en aquest sentit m'ho explico — desconeix tant la vida de la Generalitat de sis mesos a aquesta part, que no ha tingut notícia que tot el poble està pendent de com acabarà la valorització del traspàs de serveis? ¿No creu la V. S. que en reunir-se el Parlament és obligada una explicació sobre l'estat d'aquest problema? (*El senyor Conseller Primer fa signes negatius.*) És obligada una explicació d'aquest problema. ¿Què té que veure-hi la Comissió mixta? Cal una explicació respecte al punt de vista que tingui el Govern de Catalunya per a donar-hi una bona solució. A més, ¿no és una realitat exacta que tota l'obra de l'anterior Govern, com l'obra de l'actual, l'hem de veure principalment al que es faci amb el traspàs de serveis? Perquè és la raó mateixa de l'existència de tot. I bé: en aquest problema, amb una Comissió que no té President, perquè el senyor Esplà va dimitir; amb una Comissió on s'inicien diferents incompatibilitats; amb una Comissió com aquesta — ho dic de passada —, que en els vint-i-un dies del Govern Lerroux no vaig veure que es tornés a posar en marxa; cal que, sobre el funcionament d'aquesta Comissió, la manera de substituir el pensament polític que es tenia respecte de com ha de funcionar, perquè és públic que s'han fet afirmacions contràries a l'utilitat per Catalunya, amb l'existència d'incompatibilitats dins de la Comissió. La V. S. opini. Nosaltres demanàvem que, com a problemes concrets, la V. S. opinés segons hagués estat aquest criteri sobre els problemes concrets plantejats; un criteri, un pensament en cada problema concret, com és un problema concret aquest a què faig referència, com ho és el punt de vista sobre la situació després de les tres cir-

culars redactades respecte als conflictes del camp, sobre les conseqüències que pugui tenir la circular primera del senyor Mies, referent a la constitucionalitat de la Llei votada pel Parlament de Catalunya — error greu del Govern anterior —. Respecte de tots aquests problemes, problemes concrets i greus, d'acords que foren presos per l'anterior Govern, del que la V. S. n'és successor, i dels quals s'ha de parlar i en parlarem amb motiu del Projecte de Llei que haveu de presentar, respecte del punt de vista sobre el que s'ha de fer amb l'Ajuntament de Barcelona, la V. S. no en diu res. La V. S. considerava que n'hi havia prou en dir «principis bàsics». No. Si dieu principis bàsics, nosaltres tenim gran voluntat d'aplaudir-los, perquè gairebé tots ells foren fets pels nostres companys. Ah!, però parlem d'un Govern, d'una obra de Govern. Sobre això nosaltres hem de prescindir de la ideologia que sustenteu, perquè ja sabeu que la nostra crítica ha estat sempre de què, essent la ideologia bona, no l'haveu sabut portar a la pràctica de la manera que convenia als interessos de Catalunya.

Ara bé; jo ahir vaig tenir una gran sorpresa a la Cambra — i sento que don Pere Corominas no estiguí en el banc roig —, vaig tenir una gran sorpresa a la Cambra perquè, a judici meu, el Conseller de Justícia i Dret no té noció del que és una interpellació sobre el traspàs de serveis; no en té noció.

El Sr. PRESIDENT: ¿Em permetrà el senyor Lluhi? En absència del senyor Lluhi, va recollir unes petites al·lusions, dient que es reservava perquè havia acceptat la interpellació que la V. S. havia anunciat; que, d'cord amb la mesa i la V. S., s'assenyalaria data per a la setmana vinent.

El Sr. LLUHÍ: No tinguent el DIARI DE SESSIONS — que encara no ha estat repartit —, vaig llegir les quartilles, i vaig veure el que havia dit el Conseller de Justícia i Dret; i en veure el que havia dit el senyor Conseller de Justícia i Dret, és quan jo vaig tenir un estupor gran, perquè anunciada una interpellació sobre el traspàs de serveis, com vaig anunciar i està anunciada... (*Entra a la Cambra el senyor Conseller de Justícia i Dret.*) Repetiré el que he dit, perquè veig que té la bondat de comparèixer en aquest moment l'il·lustre Conseller...

El Sr. PRESIDENT: La Presidència té idea que estava acceptada.

El Sr. CONSELLER de Justícia i Dret: Sí.

El Sr. LLUHÍ: No es dirigeix al senyor Conseller de Justícia i Dret; no puc dirigir-la al senyor Conseller de Justícia i Dret. I em sorprèn que el Conseller de Justícia i Dret ahir es considerés alludit i digués, en les seves paraules, que com a President de la representació catalana a la Comissió Mixta desitjava parlar, i que si no es feia la interpellació, gairebé la faria ell. Com a President de la representació catalana en la Comissió Mixta la V. S. no pot parlar aquí: la V. S. és un funcionari. Com a President de la representació catalana a la Comissió Mixta, nosaltres no tenim perquè dialogar amb la V. S. (*Rumors d'aprovació en alguns escons de les Minories.*) Nosaltres a qui ens hem de dirigir és al Govern, que és qui recolza aquesta Comissió Mixta i és el Govern qui és el responsable dels acords d'aquesta Comissió Mixta en quan manté els homes que en formen part, i, per tant, nosaltres, llavors i ara, dirigim una in-

terpellació al cap del Consell Executiu. Si la V. S. (*Dirigint-se al senyor Conseller de Justícia i Dret.*) hi vol intervenir, amb tots els coneixements que té d'aquest problema en vol parlar, encantats de la vida; però la interpellació la dirigim al cap del Consell Executiu. Perquè ens dirigim al Govern de Catalunya, no ens dirigim a cap membre de la Comissió Mixta del traspàs de serveis.

Senyors Diputats: Acabo, recollint unes paraules del company senyor Serra i Moret. «D'un debat polític, el més essencial seria que se'n dedueís una utilitat.» Doncs bé; d'aquest debat polític, l'ambició d'aquesta Minoria és que se'n dedueixi una utilitat. Quina? Que el Govern de Catalunya rectifiqui fonamentalment la concepció que va tenir l'anterior, respecte al traspàs de serveis i, en defensa dels interessos de Catalunya, en el traspàs de serveis hi posi tota la cura, tota l'energia i tot el capteniment necessari perquè aquesta obra essencial per Catalunya no es malmeti com està en camí de malmetre's. (*Molt be! en la Minoria nacionalista esquerrana.*)

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Ventosa i Calvell.

El Sr. VENTOSA I CALVELL: Jo he de confessar, senyors Diputats, que per a mi resulta molt difícil discutir i dialogar amb el senyor Conseller Primer. Resulta difícil, perquè no entenc bé les seves allegacions, les seves manifestacions. Avui el senyor Serra i Moret, més afortunat que jo, ha dit que l'havia entès millor que ahir, que avui havia parlat més clarament. Jo crec que la situació d'esperit en què es troba per la proximitat d'una lluita electoral, en la qual poden anar plegats (*Rialles*), li aclareix una confusió que a mi no m'és donada.

El Sr. FRONJOSA: Sempre ha tingut suspicàcies, vostè! (*Rialles.*)

El Sr. VENTOSA I CALVELL: I naturalment, jo he de confessar, senyor Conseller Primer, que per mi avui les paraules de la V. S. han estat tan fosques, tan incomprensibles com ho foren ahir. És més, li diré a la V. S., amb tot el respecte i amb tota la consideració, que les paraules de la V. S. m'han semblat un magnífic model d'incongruència. Perquè, aquí hem de començar per situar el debat en els seus veritables termes, ja que sinó resultarà que no sabrem on som ni sabrem el que discutim. Què és el que discutim aquí? Aquí discutim una crisi que s'ha plantejat, una crisi que s'ha resolt. I ve el senyor Conseller Primer i el que ens havia d'explicar és per quines raons s'havia plantejat la crisi i quina era la solució que s'havia donat a aquesta crisi i quina era la nota diferencial que la solució donada representa respecte al règim anterior. Tot el que no sigui dir això, no és dir res. Ara bé; explicació de la crisi? Quina explicació ha donat el senyor Santaló respecte de la crisi? Si jo no ho he entès malament, el senyor Santaló ha afirmat la seva fidelitat als principis de laïcisme, d'esquerrisme, a totes aquelles conclusions que constitueixen el programa votat per l'Esquerra Republicana de Catalunya. I jo pregunto: És que el Govern anterior representava una altra cosa? És que el Govern anterior no havia guardat la fidelitat deguda a aquests principis? Si se'm digués que no l'havia guardat, jo

li diria que la V. S. feia el càrrec més greu contra l'honorable President de la Generalitat, perquè ell és el que portava el pla del Govern anterior i és el que, segons l'art. 41 de l'Estatut, defineix les línies generals de la política que s'havia de seguir. Deia la V. S. que aquest Govern donava tanta importància com als principis bàsics, a l'honestat de la conducta. I jo pregunto: És que el Govern anterior no li donava? És que hi ha una nota diferencial respecte d'aquest punt entre el senyor Conseller Primer d'avui i el senyor Conseller Primer d'ahir? Jo no crec que estigui en l'ànim de la V. S. el dir-ho.

El Sr. CONSELLER PRIMER: Al contrari.

El Sr. VENTOSA I CALVELL: Aleshores, què representa la V. S. aquí? Què representa el Govern? Això és el que fa falta que ens digui. Hi havia un punt: el senyor Santaló deia hi ha una gran part d'opinió que està descontenta perquè no es portà el ritme prou accelerat i perquè no s'observa una conducta, no ha dit de persecució, però sí ha dit perquè s'observa una conducta de massa consideració pels elements contraris al sentit de la revolucionària, al sentit de l'Esquerra. Crec que ha estat aquest el sentit de les seves paraules; si això es refereix a nosaltres, he de dir-li al senyor Santaló que nosaltres no hem rebut dels Governos anteriors, ni de presidit pel senyor Lluhi, ni del presidit pel senyor Pi i Sunyer, cap consideració especial; que el màxim que hem obtingut és que ens respectessin en l'exercici dels nostres drets i no crec que estigui en el programa del senyor Santaló el vulnerar-los ni atacar-los. Bé; doncs aleshores, què representa la V. S.? Perquè una crisi són dues coses: persones i programes. Persones, aquí ha canviat la persona de la V. S. Jo no vull entrar a examinar com s'ha fet abans, quina ha estat la conducta amb relació al Govern de Madrid. Cauria en la censura que molt justament ha dirigit el meu company de què es canviessin els papers d'aquest Parlament venint aquí a discutir la crisi de Madrid i posant-nos en perill de què allí també es puguin discutir les nostres coses. Però sí puc fer-hi una referència. I és que realment resulta un xic estrany, perquè precisament a l'endemà mateix que el Partit d'Esquerra Republicana, per boca del senyor Sbert, desautoritzava la col·laboració de la V. S. al Govern, se'l designés com a Conseller Primer del Govern de Catalunya. Se l'ha nomenat després Conseller de Finances. Jo vull creure en els grans coneixements financers de la V. S.; però, positivament, he de declarar que el senyor Pi i Sunyer ens havia demostrat més abans d'ara la seva especialització en aquesta matèria.

Orientacions generals. Deia molt bé el senyor Lluhi que el que feia falta era que es definís, d'una manera concreta i precisa, quin era el programa de govern en relació a l'Estatut de Catalunya. La V. S. en aquest punt ha anat a una altra incongruència. Jo parlava de la crisi d'aquí, i la V. S. ens parlava, em feia l'honor de parlar-me i fer referència a unes conferències que vaig donar en diverses ciutats d'Espanya, els conceptes de les quals jo no he de discutir aquí, crec que fóra absolutament fora de lloc i petulància excessiva meua, han estat repetides en allò fonamentals i més agreujades encara després per personalitats que la V. S. no discutirà, perquè ha col·laborat amb elles en el Govern.

Parlava la V. S. també, fugint del tema que era l'explicar la crisi i de dir-nos quina era la solució i quines eren les notes diferencials que, evidentment, no eren aquests principis bàsics i aquestes declaracions de programa d'Esquerra, perquè amb això també hi estaven conformes els altres. La V. S. fugia i passava a l'ofensiva, i s'adreçava a aquesta Minoria i ens deia: «Què vàreu fer vosaltres? Nosaltres hem obtingut l'Estatut. Vosaltres no vàreu obtenir res». Suposem que fos veritat, no eximiria això a la V. S. d'haver de contestar el punt concret del debat que teníem plantejat. Ah! Però li diré a la V. S. que en els rengles d'Esquerra Republicana de Catalunya hi han molts elements, hi han molts homes catalanistes de sempre, però Esquerra Republicana de Catalunya està formada d'elements de diversa procedència, i entre aquells catalanistes de sempre no hi ha la V. S. Això m'autoritza dir a la V. S. que tothom pot fer el balanç del que hagi treballat per l'Estatut, però que podem dir tots i cada un dels que seiem en aquests bancs que hi hem treballat molt més, d'una manera més efectiva, del que hi hagi treballat la V. S. Molts de vosaltres, nou vinguts en el camp del catalanisme, molts de vosaltres, us creieu que l'Estatut és un paper o una disposició, i l'Estatut no és un mer paper. És una resultància de tots, una actuació passada en la qual les relacions amb el Govern i la col·laboració o la no col·laboració amb els Governos representen només que un aspecte, i un aspecte d'una importància molt secundària. Al costat d'això hi ha tota la política de catalanització del nostre poble, tota la política de portar al nostre poble el recobriment de la seva personalitat, al final de la qual hi ha hagut un reconeixement d'autonomia quan unes circumstàncies s'han presentat, quan unes circumstàncies han permès obtenir-la, però jo us dic...

El Sr. COMPANYS (Lluís): Aquí està el vostre pecat, que no es podia presentar altra circumstància que aquesta: la República! No hi havia altre remei. Aquest ha estat el vostre pecat.

El Sr. VENTOSA I CALVELL: Això no és cap pecat nostre; això ha estat una sort vostra.

El Sr. COMPANYS (Lluís): Ja us ho dèiem!

El Sr. VENTOSA I CALVELL: I serà una responsabilitat vostra, i us ho explicaré si m'ho deixeu fer. Serà una responsabilitat vostra perquè un Estatut no és un mer conjunt de disposicions, sinó que se l'ha de dotar d'un contingut real i fa dos anys i mig que aquesta oportunitat a què feia referència el senyor Companys va presentar-se i va proclamar-se la República catalana i va venir després l'Estatut plebiscitat i ha vingut després un Estatut votat per les Corts, més minso, més limitat, com volgueu, però encara oferint possibilitats suficients perquè es pogués instaurar un règim d'autonomia. Doncs després d'un any, vosaltres, en l'ordre de les pompes i dels honors heu fet més que el que havia fet l'antiga Mancomunitat de Catalunya. Però en l'ordre de les efectivitats reals, de donar al nostre poble una realitat de la pròpia personalitat i un orgull en l'exercici de les seves llibertats, heu fet molt menys del que s'havia fet aleshores. I en ordre al traspàs de serveis, després d'un any, després de tenir el que no ha tingut cap Partit de Catalunya, la gairebé totalitat de la seva representació parlamentària, aquesta és l'hora que encara Catalunya no sap absolutament amb quins mitjans econòmics podrà comptar i que en els diferents

traspàsos que s'han obtingut, Catalunya ha vist consagrat un règim que no representa l'avenc, ni d'una línia, en el camí del reconqueriment de les seves llibertats. Nosaltres hem sentit aquí, en debats passats, amb gran astorament, al senyor Conseller de Justícia i Dret, preconitzar tesis absolutament contràries, no ja en el sentit d'autonomia que ha d'informar-nos, sinó inclús en reivindicacions que s'havien sostingut sempre, que havien estat negades aquí avui amb una negació que ve consagrada pel banc del Govern de Catalunya. (*Rumors en la Majoria.*)

El Sr. CONSELLER de Justícia i Dret: Per un Decret aprovat pel senyor Cambó. ¡Ja en parlarem d'això! (*Rumors en la Minoria de Lliga Catalana.*)

El Sr. VALLS I TAVERNER: Tot és ficció, allò vostre!

El Sr. BATTESTINI: I el vostre tot és ficció! (*Rialles en la Majoria.*)

El Sr. VENTOSA I CALVELL: Quan es parla de quines són les causes de la crisi, s'ha assenyalat aquí pel senyor Simó i Bofarull — crec que jo havia llançat també el mateix concepte en altres termes — que, en definitiva, l'única causa visible i aparent que ha estat silenciada pel senyor Conseller Primer és la famosa Circular del senyor Mies, respecte el problema dels conflictes del camp. Jo sento molt que el senyor Mies, que va demanar la paraula ahir, no estigui aquí present, perquè ens podria donar una explicació respecte de la seva Circular. Jo no vull entrar a discutir el fons. Jo ho crec equivocat. Ja discutirem en un altre debat el fons, però el crec equivocat. No és aquest el meu objecte. Avui no vull entrar a examinar si està bé o malament la Circular del senyor Mies. El que jo demano, com preguntava aquí el senyor Simó i Bofarull o el senyor Lloret, si la Circular del senyor Mies havia estat aprovada o no pel Consell Executiu. No és necessari que el senyor Mies estigui aquí present per a contestar, perquè ja ho havia contestat el senyor Macià amb paraules que va pronunciar en un acte públic i que ha reproduït tota la premsa. El senyor Macià va explicar la manera com s'havia produït el conflicte, i entre altres coses, respecte a aquest punt concret, deia: «L'endemà es reuní el Consell Executiu i entre altres coses aprovà la Circular aclaratòria del senyor Mies, i es va donar a la premsa». De manera que ja saben els senyors Diputats: es reuní el Consell i aprovà la Circular aclaratòria del senyor Mies, però després el senyor Aragay va trobar que la Circular aclaratòria no estava bé i estava tant malament com la primera o pitjor que la primera...

El Sr. RIERA: Llàstima que no hi sigui el senyor Aragay per a contestar-li.

El Sr. CARRERES I ARTAU: Ja hi és la V. S.

El Sr. LLORET: Podeu fer-lo Conseller.

El Sr. VENTOSA: ...i se'n va anar a veure al senyor President de la Generalitat, i el senyor President de la Generalitat, que havia concorregut a l'aprovació d'aquella Circular i que estava conforme amb ella, va considerar que era molt millor sacrificar i conver-tir-se en víctima propiciatòria, immolant-lo per obtenir o tornar a obtenir el favor de la Unió de Rabassaires, el senyor Mies. Aquesta és la realitat de la crisi, i per

això era necessari que vingués el senyor Macià a explicar-ho, però el senyor Santaló troba més còmode anar-se'n a parlar dels principis bàsics i del laïcisme, que parlar concretament de les coses que han determinat la crisi del Govern de Catalunya. De manera que ja ho tenim explicat, i, naturalment, en aquest terreny es fa molt difícil discutir amb la V. S., perquè ja comprendrà que la V. S. que té un sentit de l'esperit de solidaritat com el que ha expressat avui, que consistiria, perquè fos possible, en què nosaltres acceptéssim tots els principis de les VV. SS. No hi ha manera de dialogar. És notori que n'estem separats. Per això som Partits diferents. Vosaltres teniu un ideari i nosaltres tenim un altre ideari diferent, però el sentit de solidaritat vol dir una cosa, i és que tots, nosaltres i vosaltres, amb els nostres idearis respectius, som catalans i que ens hem de recordar que som catalans, i que en qualsevol moment en què sigui necessari defensar els interessos permanents de la nostra terra, hem d'acudir-hi, i que resulta temerari en el moment de recobrar la personalitat política del nostre poble d'instaurar l'autonomia, venir a sembrar, a aguditzar, una llevor de guerra civil entre els catalans, que vingui a matar aquest sentiment de solidaritat que pot ésser necessari. No vol dir això que ningú renunciï a les seves idees. Jo no pretendria, ni vosaltres ho faríeu, i fóra temerari i absurd, per part meua, demanar-vos-ho; ah!, però que dintre d'això i conservant la fidelitat als vostres programes, podeu reconèixer que hi ha aquest fons comú d'idealitat i de sentiment, que és l'únic que pot donar un contingut de realitat a l'Estatut de Catalunya. I jo us puc brindar, per dir-vos això, un exemple: minça, petita, l'antiga Mancomunitat de Catalunya, alguns de vosaltres hi collaboreu. No renunciava ningú dels qui hi collaboren els seus propis ideals, com no renunciàvem nosaltres que hi teníem el predomini, però això no impedí que aquell govern heterogeni es reunís deu anys gairebé sense votacions i gairebé sense discrepàncies i realitzés amb unes facultats mínimes una obra gran per a la reconstrucció i per al reconeixement i recobrament de la personalitat del nostre poble.

Això és el que jo voldria veure en el Govern de Catalunya, aquest mateix esperit; això és el que desgraciadament no hi veig. Contra aquesta afirmació de sentit de solidaritat, el senyor Santaló contesta amb una afirmació encara més gran d'un sentit de partidisme, i sobretot, del que és pitjor que això encara, contesta amb aquella vaguetat ideològica i sentimental que no constitueix una accentuació de res i que farà fracassar inevitablement, per incapacitat d'una acció de Govern, la nostra obra d'autonomia.

El Sr. LLORET: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Lloret.

El Sr. LLORET: Jo m'hauria aixecat ara a rectificar amb molt poques paraules perquè poques han estat les que m'ha dirigit el senyor Conseller Primer, però després de dir que la interpretació de les meves manifestacions respecte a la participació del Govern, era no aquella de poder salvar els interessos de Catalunya, sinó la de poder compro-

metre els interessos dels Partits catalans o catalanistes, i a això em referia en la mateixa forma que ho feia el company senyor Lluhi; jo he d'aprofitar, ja que no he de rectificar res més respecte al contingut de les manifestacions fetes pel senyor Conseller Primer, jo he d'aprofitar aquesta ocasió per a reivindicar a favor d'uns republicans que ho eren, no abans del 14 d'abril, sinó abans del 1914 la intervenció que tingueren dintre d'aquella que jo anomeno gloriosa Mancomunitat de Catalunya.

Des de la persona honorable que ens presideix, passant precisament pel Primer Conseller que avui figura al cap del Govern, al costat del senyor Coromines, moltes vegades al servei d'aquella Mancomunitat, passant pel senyor Espanya, que no el veig aquí, i el senyor Mies i altres que no tenen la fortuna de comptar amb tants pocs anys i tan poca història com vosaltres, varem fer el sacrifici, no de les nostres idees, sinó el sacrifici del nostre treball i de la nostra bona voluntat a benefici de l'obra de la Mancomunitat. I són els republicans els que donaren suport a moltes de les antigues Diputacions en què, com a Lleida, a Tarragona i potser a Girona, hi existia majoria republicana i les presidien homes republicans, que donaren suport a aquell Govern, i no hem de consentir que un Partit que collaborava amb nosaltres vulgui atribuir-se la glòria d'aquella Mancomunitat ni les conseqüències d'aquella Mancomunitat. Jo he de dir que coses d'aquella Mancomunitat tingueren tanta transcendència que l'obra de la Caixa de crèdit comunal fou oferta, jo no sé per qui, a la Dictadura, per a crear el Banc de Crèdit Local. Això no ho varen fer els homes de la Lliga Catalana, ho feren els homes republicans que aleshores se'n deien i que actuaven al servei de la Monarquia. (*Rumors d'aprovació en la Majoria i Minories socialista i nacionalista republicana.*) És hora que acabi aquest mal entès; és hora de què aquests senyors reivindicuin la glòria que tingueren en aquella institució, però que també es reivindicui la glòria que tingueren els republicans, molts dels republicans que seuen en aquests bancs.

Respecte dels inicis, respecte la història, ens hauríem de remontar molt lluny i jo podria, no donar lliçons, però donar exemple de republicanisme i de catalanisme a moltíssima gent. Precisament és un trist privilegi el d'haver intervingut en les primeres eleccions de solidaritat catalana feta essencialment pels republicans i com conseqüència d'aquella solidaritat l'obtenció d'una minsa Mancomunitat, que gràcies a la intervenció patriòtica de tots els elements polítics de Catalunya, principalment els republicans, va poder reeixir, com reeixí.

Jo, després d'això no crec que hagi de rectificar res més, però ara em fan donar compte que s'ha fet allusió a persona que no figura ni ha figurat en el Govern. Jo he sentat aquí un criteri personal. Penso i he pensat sempre el mateix; en un Govern provisional, en un Govern de transcendència per a la vida de Catalunya, per a la vida de la República, jo no crec que haguem de negar el nostre suport. Jo parlo d'aquesta continuïtat d'intervenció en els Governos, que ve debilitant, sense que se'n donin compte els mateixos que la

representen, les conviccions i la conducta; jo dic que no voldria de cap manera que hi haguessin Partits catalanistes a Catalunya que actuessin com actuaren els regionalistes de la Mancomunitat.

El Sr. SIMÓ I BOFARULL: Demano per parlar.

El Sr. ROMEVA: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Simó i Bofarull.

El Sr. SIMÓ I BOFARULL: Senyors Diputats: El senyor Conseller Primer ha tingut la bondat, que jo, malgrat que la bondat signifiqui justícia, he de creure que amb mi sempre s'és bondados i mai no s'és injust, perquè sempre s'excedeix en el sentimental i en la benvolença, ha tingut la bondat de dir dues vegades que l'únic parlament que s'havia cenyit en el fons i en la forma a la matèria que s'està discutint, era el meu; i és l'únic que no ha contestat!, això diu molt en pro de la sensibilitat política del senyor Conseller Primer (*Rialles.*), perquè, a més, ha anat valorant l'extensió de les seves respostes, no diré el pes dels seus arguments, a proporció, a prorrata, a part alíquota (*Rialles.*) — no sé com se'n diu — (*Noves rialles.*) de la vàlua personal d'aquells que han parlat i del nombre més o menys important dels Diputats que tenen al costat. Aquesta és la primera mesura de bon Govern que jo he vist en el senyor Conseller Primer. Sap administrar perfectament les seves tan agradables dots oratòries (*Rialles.*), però jo, pel que no passo, és perquè després de fer-me aquesta justícia em faci una injustícia que jo he de rebutjar.

Senyalar els mals, si molt convé furgar en les llagues, exposar la part trista, desagradable i amarga del panorama polític, indicar, ni que sigui breument, l'arrel de la causa d'aquestes malvestats, això no és ésser derrotista. Jo no ho he estat mai, de derrotista. Però tampoc em presto a dissimular, perquè aleshores fóra simular davant del país allò que jo penso. En tot cas, qui ha de tenir cura que no es pugui cometre aquest error de dir derrotista a qui es limita a aquest poc agradable paper, és el que té la responsabilitat del Govern. Que procuri no fer descontents, que procuri que el panorama sigui menys trist, que nosaltres tenim el deure patriòtic de no afalagar aquell que té la responsabilitat de Govern, car el pitjor que hi ha en un país és adular un governant que se sap que ho fa malament, arribant a fer-li perdre la visió de les coses.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Romeva.

El Sr. ROMEVA: Senyors Diputats: Solament perquè el senyor Conseller Primer no ho prengui a descortesia, m'aixeco a rectificar, perquè les paraules que ha tingut la bondat de dirigir-me, llevat d'una al·lusió a una altra persona que jo he cregut haver de respondre amb una interrupció, la resta no ha constituït més que el colofó amb què ha tancat el seu discurs d'aquesta tarda.

Parlava el senyor Conseller Primer del seu fervor catalanista, del fervor catalanista del Govern i de la Majoria d'Esquerra Republicana de Catalunya. Jo no he discutit, ni discutiré mai, el fervor catalanista de ningú. Jo no he parlat de sentiments. He parlat d'uns fets i de les conseqüències que jo crec preveure'n.

Parlava el senyor Conseller Primer, de la llibertat. Hi ha una llibertat, una llibertat col·lectiva que

representa per un poble com ara el nostre la llibertat de decidir els seus destins, el concepte de la qual em penso que tots compartim. És una llibertat que tots estimem, que tots concebem per un igual en la defensa d'aquesta llibertat, amb tots els sacrificis que calguin; amb el senyor Conseller Primer, amb el seu Govern, amb l'Esquerra Republicana de Catalunya, amb tots els catalans, nosaltres estarem sempre, i no serem nosaltres els que defugim el primer lloc. Hi ha una altra llibertat, la llibertat humana, que tots estimem també, però que concebem d'una manera diferent. Aquesta és una base de les nostres discrepàncies, però això no vol dir que a l'hora de traduir els nostres ideals i els nostres principis en cos d'una legislació, en actes de govern, i d'endegament de la vida de Catalunya, no poguem també anar a cercar tots la conciliació, per poca que sigui, respecte a aquesta diferència de maneres de concebir la llibertat. Per aquesta tasca de conciliació, també el senyor Conseller Primer i tot el Govern, l'Esquerra Republicana de Catalunya i totes les parts de Catalunya, poden comptar amb nosaltres.

Ara jo tinc el sentiment de dir que mentre aquesta conciliació no s'ofereixi com una cosa probable, i aquesta és la conseqüència que jo trec de les manifestacions que aquí s'han fet pel senyor Conseller Primer, jo tinc molta por que aquesta llibertat de Catalunya que tots estem disposats a acabar d'aconseguir i a defensar, no doni tots aquells fruits que Catalunya té el dret d'esperar. Res més.

El Sr. CONSELLER PRIMER: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Conseller Primer.

El Sr. CONSELLER PRIMER: Senyors Diputats: Vaig a afegir unes breus paraules, que voldria que fossin una resposta a allò que amb caràcter genèric han manifestat els senyors que han intervingut en aquest debat.

Abans, però, no voldria deixar de donar una resposta, per tal que l'ha demanat reiteradament el senyor Lluhi; la posició del Govern respecte a la relació amb el Govern anterior. Responsabilitat, solidaritat, solidaritat en allò que hi ha de catalanisme i de republicanisme en l'actuació i en l'obra del Govern anterior, absoluta. Aquesta serà, indubtablement, la trajectòria nostra, diferenciant-se, però, indubtablement, en la tàctica o en els procediments, d'acord amb l'exposició que vaig fer ja el primer dia. Aquesta diferència de procediments, aquesta diferència de tàctica, dintre d'una continuïtat en l'obra catalanista i republicana dels Governos anteriors, representants d'Esquerra Republicana de Catalunya, ha de tenir com a manifestació cabdal, tot allò que fa referència a la preocupació que ha manifestat la Minoria Nacionalista Esquerrana, la Minoria Regionalista i el senyor Romeva. Jo diria com traducció de forma: nosaltres no anem a actuar, sinó que hem començat a actuar. I les primeres gestions, assenyalant la necessitat d'urgència d'avançar tot el que fa referència al traspàs de serveis, i, en aquest problema de la valorització dels serveis traspassats ha estat, precisament, la iniciació de l'obra del nou Govern, fent ben avinent que era no solament un dret de Catalunya, una necessitat urgent de Catalunya, sinó, a la vegada,

que era una necessitat o, almenys, una alta conveniència per a la República, aquesta actitud del nou Govern en ordre a aquest problema capital per aconseguir que ràpidament prengui més relleu la personalitat de Catalunya o l'obra autònoma a Catalunya.

Per això, precisament, tenim tots nosaltres la confiança de què en un termini brevíssim puguin collir-se els fruits, no solament d'aquesta obra iniciada pel nou Govern, sinó de l'obra realitzada per Governos anteriors, de l'obra realitzada sense descuit en cap moment per part dels Governos de Catalunya, perquè no hi ha hagut cap dels Governos de Catalunya que no hagi tingut plena consciència del que significa i exigeix l'atenció del traspass de serveis, i de la valorització, per fixar la vida pròpia del nostre poble. I res més. (*Molt bé, molt bé, en la Majoria.*)

El Sr. LLUHÍ: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Lluhi.

El Sr. LLUHÍ: Jo havia anunciat el meu propòsit d'adreçar una interpellació al Cap del Consell respecte al traspass de serveis. L'accepta la V. S., honorable senyor Conseller Primer?

El Sr. CONSELLER PRIMER: No hi tinc cap inconvenient.

El Sr. PRESIDENT: Doncs, d'acord la Mesa amb el Govern, s'assenyalarà dia per aquesta interpellació. El senyor Secretari llegirà una proposició incidental que s'ha presentat.

(*El senyor Secretari llegeix la següent proposició:*)

«Els Diputats que sotasignen tenen l'honor de sotmetre a l'aprovació del Parlament la següent proposició:

''El Parlament, assabentat de la constitució del nou Consell i escoltada la declaració de Govern que, en nom del mateix, ha fet el senyor Conseller Primer, acorda atorgar-li la seva confiança.

Palau del Parlament, 10 d'octubre del 1933.
— Joan Tauler, J. Fontbernat, J. Soler i Bru, J. Serra i Hunter, J. Irla i Joan Bancells.»

El Sr. TORRES: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Humbert Torres.

El Sr. TORRES: Senyors Diputats: Jo tenia el vivíssim desig d'assistir a la sessió que el Parlament de Catalunya va celebrar en el dia d'ahir, però obligacions personals inajornables em varen privar de satisfer aquest desig. Avui he sortit de Lleida, i tot venint en l'auto de servei públic amb què em traslladava a Barcelona, un company de viatge m'ha mostrat *L'Opinió*, que jo no havia pogut llegir a casa. I en l'editorial de *L'Opinió* d'avui hi ha una al·lusió clara i directa a Humbert Torres, en relació a la situació difícil en què, possiblement, segons *L'Opinió*, s'hagués trobat en el Parlament, en la sessió celebrada ahir amb motiu de la proposició presentada pel company Xirau.

Diu *L'Opinió* en el seu editorial d'avui: «Humbert Torres, amb l'absència, s'estalviarà el mal trago, així com la pena de sentir la desbarrada, ja tradicional, d'algun noi d'aquelles comarques.»

Deixem la part d'anècdota i anem al gra. I així jo he de dir que necessito de la benevolença del senyor

President de la Cambra, i de la Cambra mateixa, perquè a aquesta modesta intervenció meua se li doni un doble caràcter: caràcter de defensar la proposició de confiança al Govern i caràcter, fins a cert punt, d'explicar el meu vot contra la proposició del senyor Xirau, donat que jo m'hagués trobat present en la sessió d'ahir, perquè els dos conceptes i els dos aspectes de la qüestió, no solament no són inconnexes, sinó que estan, indubtablement, compenetrats. I he de dir que aquestes al·lusions les recullo i les vaig a respondre de la manera com jo sempre em produeixo, és a dir, amb aquella ingenuïtat que és la meua característica, ingenuïtat que, en ocasions, és perillosa, perquè jo sóc com un nen d'uns quants anys que contesta en forma tan clara i transparent com el cristall, que és la manera única de produir-se l'home públic. Doncs bé; amb aquesta ingenuïtat meua he de dir que si m'hagués trobat present en la sessió d'ahir hauria votat en contra de la proposició de l'amic Xirau. Hauria votat en contra donats els meus antecedents doctrinals, en bona part coincidents amb el criteri defensat ahir per l'amic Xirau. I per què, això? ¿Per què aquest aparent contrasentit, senyors Diputats? Per una cosa molt clara. Jo entenc que en un Partit, sobretot un Partit democràtic i liberal, el règim de lliure discussió és essencial. Sense això, no hi han Partits possibles; sense això, no hi ha vida digna i decorosa per als seus militants i per als seus homes dirigents. Deu existir, doncs, llibertat de discussió, però amb l'obligació d'acatar les decisions que la Majoria adopti enfront de problemes que no són d'absoluta intangibilitat doctrinal, sinó que són problemes de procediment, del moment, d'actuació circumstancial. (*Rumors d'aprovació en la Majoria.*) Per demostrar això no hi ha més que veure l'exemple del que passa a tots els Partits polítics i, de manera especial, en els Partits que més responsabilitat política tenen. En aquests Partits l'esperit de continuïtat del Partit se sobreposa a l'individualisme excessiu que és una de les característiques dels Partits i dels homes febles.

Aquí tenim, senyors Diputats, el cas del Partit Socialista Obrer Espanyol. ¿Qui de vosaltres ignora que en el si d'aquell gran partit existeixen, no ja des d'ara, sinó des de fa alguns anys, dues grans tendències completament antagòniques?

¿Qui de vosaltres ignora que hi ha la tendència Besteiro i la tendència Largo Caballero? Sí, existeixen aquestes dues tendències, que ja es manifesten durant el període de la Dictadura; i malgrat d'ésser cada un dels representats d'aquestes tendències homes de prestigi, homes de confiança dintre de grans sectors de la massa del Partit, tots ells, en moments de resoldre, saben acatar el que en aquell instant la Majoria dicta, saben acatar l'opinió predominant del Partit sense trencar-se la unitat. I així veiem que ara, que Largo Caballero té les regnes del Partit, Besteiro calla i no crea una disidència; i quan passa el contrari, és Largo Caballero el que se sotmet.

¿I què més podem veure i citar com exemple? Vénen les Corts Constituents; vé la crisi darrera; i vénen les paraules de Prieto en ple Parlament, ben categòriques: «Cap més intelligència amb els republicans; però dintre dels republicans, en absolut, cap més contacte amb Lerroux.»

Això digué públicament i solemne en Prieto; i això ha aparegut, com és conegut, per haver estat dit al Parlament de la República, al *Diario de Sesio-*

nes; però això no és obstacle perquè aquesta afirmació tan contundent, en el dia de demà, en el curs d'unes quaranta-vuit hores, quedi completament esborrada, davant la gravetat de les circumstàncies. (*Rumors d'aprovació en la Minoria de Lliga Catalana.*) I passa el dijous, i passa el divendres i el dissabte; i la situació crítica, especialment en els sectors esquerrans de l'opinió espanyola és evident. I davant d'aquests fets, malgrat aquell anatema públic, llançat solemnement per Prieto en el Parlament de la República, és el Partit Socialista el que fa desaparèixer el vet que Prieto havia posat a Lerroux; i accepta, no ja un Govern amb participació d'elements radicals, sinó un Govern presidit pel Partit Radical. I és el mateix Lerroux, el qual durant mesos i mesos pertorba la normalitat de la vida parlamentària espanyola amb la seva idea fonamental d'allunyar del Poder tota participació dels socialistes: i tots els que m'escolteu sabeu que això ha produït el que ha produït en la vida política. Allà a la matinada del dissabte passat, aquell home que durant tant temps, Lerroux, havia sostingut com un caràcter predominant de la seva posició política el vet a la participació dels socialistes en el Poder, davant de les raons cordials d'aquell home que ell deia que no tenia cor, davant dels precés d'Azaña, aquell home es rendeix, capitula, i aquell home, honorant-se, fa desaparèixer el vet, i si els socialistes no figuren en el Govern de la República és per un punt d'apreciació de doctrina constitucional d'aquest Partit.

Això vol dir, amics de *L'Opinió*, perquè he de suposar que aquest editorial del vostre diari reflecteix el vostre punt de vista, que em trobo en certa part coincidint d'una manera doctrinal amb alguns dels punts fonamentals que vosaltres heu defensat, no podia convertir-la, com heu fet vosaltres, en una bandera de rebellia o partidista, afeblint la força espiritual del Partit, i és per això que, fent ressaltar, en els moments que calia, la meua manera de pensar respecte de la figura presidencial, que coincideix en el fonamental en la manera com la dibuixeu, però que reconec que és lícit i honest participar d'una manera contrària de pensar, jo he acatat la voluntat del Partit, en virtut d'aquest deure de disciplina, sense el qual els Partits no existeixen, a seguir la pauta del criteri oposat, tot i no renunciant al treball de convèncer els meus correligionaris en el clos del Partit, per tal de què un punt de vista, que jo considero equivocacat, es rectificui, puix entenc que d'aquesta manera en vindrà una major salut per al nostre Partit. Aqueixa superació, aqueix sentit de responsabilitat, a vosaltres no us ha dit res.

Heus ací, doncs, amics de *L'Opinió*, com si m'hagués trobat ahir a la sessió del Parlament, tot i fent l'afirmació doctrinal de gran coincidència en certs punts de mira que vosaltres sosteniu, després d'haver fet aquesta afirmació, jo, joïós m'hauria sumat al vot de la Majoria, i avui dic que agraeixo a la mateixa, des del més pregon de la meua ànima, que en arribar al Parlament s'hagin atanat els seus representants per demanar-me allò que consideraré un dels honors més grans de la meua vida: que defensés la confiança al Govern que s'asseu al banc roig, i amb això, tenir motius de fixar la meua posició.

Però ¿què és la vida política, senyors Diputats? No hi ha ningú que no estimi el seu ideal, però l'ideal és llunyà, és altíssim, i per arribar-hi, els camins són

tortuosos, rares vegades rectes, plens de dificultats amb molta freqüència, i el deure de l'home polític és tenir els ulls fets en l'ideal estimat, però tocant de peus a terra i seguint els camins que li permetin atancar-s'hi sense abandonar el que és essencial en l'home: la seva dignitat.

Jo suposo que no hi haurà ni un senyor Diputat en aquesta Cambra que pugui conferir-me l'ofensa de creure que les meves conviccions esquerranes republicanes i catalanistes no hagin estat compartides des de la meua més tendra infantesa. Doncs bé, jo que sóc el que se'n diu, a voltes despectivament, un republicà de tota la vida, vull que sapiguen que he defensat públicament a Lleida un Alcalde de R. O. (*Rumors en la Minoria de Lliga Catalana.*) Jo he defensat a Palacín, el nostre amic, perquè ocupés l'Alcaldia de R. O. de Lleida. Però com ho he defensat això? No he d'entretenir la vostra atenció excessivament, explicant detalls sobre la manera com això va esdevenir. El que he de dir és que jo, dins el clos de «Joventut Republicana de Lleida», vaig lliurar batalles aferrissades perquè no designés un Alcalde de R. O. Jo vaig fer mítings a totes hores, combatent-ho, procurant que no ho fessin, però no vaig poder-ne sortir, i l'onada d'apassionament de les masses inconscients va arrollar-nos els homes directius i va imposar el fet per damunt de les nostres paraules, del nostre passat i de la nostra personalitat, i en aquells moments no vàrem poder evitar que el disbarat es fes, si jo hagués tingut la vostra rigidesa hauria guanyat com a home conseqüent, però «Joventut Republicana de Lleida» ja no existiria, i no tinc el remordiment d'haver produït una escisió. (*Rumors d'aprovació en la Majoria.*) Per damunt de les diferències ideològiques, jo, amics de *L'Opinió*, haig de dir en tants exemples com hi ha d'aquest altíssim sentit de disciplina per part de tots els homes i els Partits, vosaltres, per diferències que no són absolutament essencials, heu convertit això en una querella i havent pogut pledejar per una causa bona, l'heu perduda per vicis de procediment, per un error psicològic, per desconeixement del que és l'ànima de les persones.

Explicat el meu vot, he de dir, simplement, poques paraules en nom de la Majoria: que entenc que els homes que s'asseuen en el banc del Govern, tots i cada un d'ells, per la seva brillant història de sacrificis, d'abnegació i d'intel·ligència, són creditors a la confiança de tots nosaltres i ho són tant més quan aquests homes en la seva declaració de Govern defensen els principis essencials del nostre Partit que són el laïcisme, el catalanisme, l'esquerrisme i la justícia social.

Nosaltres, donat el vostre passat, amics del Govern, tenim l'absoluta seguretat, tenim la confiança plena que sereu uns servidors d'aquells ideals.

Des del respectiu lloc d'honor i de responsabilitat, el nostre goig més gran seria que tots els sectors esquerrans de la Cambra poguessin, en un moviment cordial de superació, sumar-se a aquest crit nostre de confiança al Govern. Aquest seria el nostre desig, i jo, que ja, per dues vegades, participant doctrinalment dels uns i participant per temperament de la manera d'ésser dels altres, he actuat fins a cert punt, de mitjancer entre les

dues tendències, vull ésser una tercera vegada el que faci aquesta apellació al sentiment de responsabilitat, i que penseu que en aquests moments precisos aneu a enfondir les diferències que encara no són irreparables, pensant que hi pot haver, si us deturèssiu en aquesta davallada, que al meu entendre heveu emprès, hi pot haver encara remei per a tots els mals que tots nosaltres lamentem. Tant de bo que sigui així; però si no és així, estic segur que tot i lamentant-ho, no plorarem. Nosaltres farem el nostre camí, farem el nostre fet i estic absolutament segur que Esquerra Republicana de Catalunya sabrà infondre novament a les masses aquell sentiment, aquella efusió revolucionària, aquella ànsia de llibertat que vibrava en les jornades del 14 d'abril, preludi de les noves i brillants victòries i del triomf definitiu de la nostra ideologia.

El Sr. LLUHÍ: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Per allusions ben comprensibles, té la paraula el senyor Lluhi i Vallescà.

El Sr. LLUHÍ I VALLESCÀ: Senyors Diputats: Perdoneu-me als qui no sou d'Esquerra Republicana que digui unes breus paraules de contestació al nostre company Humbert Torres, perquè sincerament crec que no és aquest el lloc adequat. (*Diverses manifestacions en sentit afirmatiu.*) Nosaltres agraïm al doctor Humbert Torres el reconeixement públic que ha fet en aquest Parlament, i que fa honor a la seva honorabilitat per tots proclamada, de què el motiu que ens ha portat a formar una Minoria és el manteniment d'uns principis d'ideals. Això ho agraïm fonament al company Humbert Torres. Ara bé; ens acusa d'un error de procediment. Si hi ha error de procediment — potser ens direu que pequem d'orgull — he de dir que defensem amb la mateixa fermesa que ell defensa un procediment que nosaltres també consideràvem equivocacat per part seva, quan va patrocinar que el senyor Palacín fos Alcalde de reial ordre. Són apreciacions de procediment. Nosaltres defensem el nostre; ell, amb tota honorabilitat, defensa el seu.

En quant a la petició que ens ha fet del vot, no perquè nosaltres aspirem a cap mena de concòrdia, simplement per atenció personal al senyor Humbert Torres, no podent votar la confiança, ens abstindrem, ja que un marge de confiança s'ha de concedir als nous Consellers. L'esperit de rectificació en l'obra fonamental del traspàs de serveis, creiem que existeix, i nosaltres no votarem en contra d'un Govern que encara no ha iniciat la seva gestió.

El Sr. DURAN I VENTOSA: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Duran i Ventosa.

El Sr. DURAN I VENTOSA: Em sembla que, com que el debat ja ha estat prou llarg, no cal repetir els arguments. Nosaltres votarem en contra.

(*A petició del senyor Riera, es procedeix a votació nominal. Per 41 vots a favor i 14 en contra, s'aprova la proposició de confiança al Govern. Les llistes de votació són les següents:*

Senyors Diputats que han dit Sí:

Sr. Andreu.

Sr. Armendares.

Sr. Arnau.

Sr. Balart.

Sr. Bancells.

Sr. Battestini.

Sr. Bilbeny.

Sr. Bru i Jardí.

Sr. Canturri.

Sr. Casademunt.

Sr. Cerezo.

Sr. Colldeforns.

Sr. Companys (L.)

Sr. Companys (J.)

Sr. Conillera.

Sr. Espanya.

Sr. Fàbregas.

Sr. Farreres i Duran.

Sr. Folc.

Sr. Fontbernat.

Sr. Galés.

Sr. Magre.

Sr. Ribes.

Sr. Riera.

Sr. Rovira i Virgili.

Sr. Selves.

Sr. Sellés.

Sr. Soler i Bru.

Sr. Tauler.

Sr. Torres.

Sr. Viadiu.

Sr. Comorera.

Sr. Fronjosà.

Sr. Serra i Moret.

Sr. Serra i Hünter.

Sr. Ruiz i Ponseti.

Sr. Soler i Pla.

Sr. Gerhard.

Sr. Dot.

Sr. Rouret.

Sr. Casanovas.)

(*Senyors Diputats que han dit NO:*

Sr. Abadal.

Sr. Carreres i Artau.

Sr. Duran i Ventosa.

Sr. Miracle.

Sr. Romeva.

Sr. Rovira i Roure.

Sr. Secanell.

Sr. Sol.

Sr. Tries de Bes.

Sr. Vallès i Pujals.

Sr. Valls i Taverner.

Sr. Ventosa.

Sr. Vidal i Guardiola.

Sr. Martínez i Domingo.)

El Sr. SERRA I MORET: Demano la paraula per a explicar el vot.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Serra i Moret, per a explicar el vot.

El Sr. SERRA I MORET: Per a explicar el vot, únicament. Les meves intervencions en aquest debat polític crec que han estat el suficientment clares per a justificar el nostre vot favorable a la confiança del nou Govern. Malgrat la censura que nosaltres hem apuntat a una actuació d'ordre general, nosaltres no tenim dret a regatejar la nos-

tra confiança al nou Govern de la Generalitat; hem votat la confiança als anteriors Governes, i únicament quant ells ens donin motius justificadíssims perquè perdem la confiança, aleshores nosaltres prendrem la iniciativa de presentar aquí un vot de censura sempre que sigui necessari, però en principi aquest Govern de la Generalitat de Catalunya té la nostra confiança.

El Sr. PRESIDENT: Queda clos aquest debat.

Va a procedir-se a la lectura d'un dictamen de la Comissió.

Lectura del dictamen de la Comissió de Governació relatiu al Projecte de Llei d'ajornament de la data prevista per la convocatòria d'eleccions municipals

(El senyor Secretari llegeix el següent dictamen i els vots particulars que l'acompanyen:)

«Reunida la Comissió Permanent de Governació sota la presidència del senyor Francesc Arnau i Cortina i amb assistència dels Vocals senyors Espanya, Fontbernat, Folch, Simó i Bofarull, Vidal i Guardiola, Vallès i Pujals i Serra i Moret i actuant de Secretari el senyor Joaquim Bilbeny, per tal de dictaminar sobre un Projecte de Llei d'ajornament de la data prevista per a la convocatòria d'eleccions municipals, tenint en compte la urgència del cas i després de discutir-se convenientment l'esmentat Projecte de Llei, la Comissió acorda, per majoria de vots, sotmetre a l'aprovació de la Cambra el següent Projecte de Llei, al qual s'acompanyen diversos vots particulars.

PROJECTE DE LLEI

Article 1.er Queda sense efecte la convocatòria de les eleccions municipals de Barcelona i s'ajornen les que s'havien de convocar per a la renovació total dels Ajuntaments de Catalunya, tal com preveu la Llei del 14 d'agost proppassat. El Govern de la Generalitat convocarà les eleccions a fi que es celebrin no més tard del dia disset de desembre vinent.

Article 2.^{on} Des de la data de la publicació d'aquesta Llei al *Butlletí Oficial de la Generalitat de Catalunya* i fins la presa de possessió de la nova Corporació municipal de Barcelona, l'Ajuntament de Barcelona quedarà subjecte a totes les limitacions que l'art. 68 de la Llei electoral del 8 d'agost del 1907, consigna, respecte a l'activitat administrativa i no podrà tampoc prendre acords que per la legislació municipal vigent exigeixin un quòrum exceptuant d'aquesta limitació les transferències de crèdit entre partides del Pressupost vigent, ni els que representin obligacions que no estiguin previstes concretament en els Pressupostos ordinaris per al 1933. No podrà, per tant, aprovar contractes la vigència dels quals depassi de l'any 1933, ni adoptar resolucions que obliguin a consignar quantitats en Pressupostos futurs.

Article 3.er Els Ajuntaments es constituïran el dia 1.er de gener següent. En els casos que s'hagin interposat recursos assenyalats en els arts. 48

i següents de la Llei del 14 d'agost proppassat i que per aquesta raó no puguin constituir-se els Ajuntaments en aquesta data, es constituïran l'endemà del dia en què hagi recaigut el fall del Tribunal competent dintre la primera quinzena del mes de gener.

Palau del Parlament, 11 d'octubre del 1933.
— El President, F. Arnau. — El Secretari, J. Bilbeny.»

«El Diputat que sotasigna, sentint discrepar dels senyors Diputats de la Comissió de Governació, té l'honor de formular al dictamen sobre el Projecte de Llei d'ajornament de la data prevista per a la convocatòria d'eleccions municipals, el següent

VOT PARTICULAR

A l'art. 2.^{on}, després de la primera virgula, dirà:

«Els Ajuntaments de Barcelona, Reus, Montbrió del Camp, Borges del Camp, Fatarella, Mora la Nova, Molà, Ulldecona, Lloà, Pobolada, Riera i Falset, quedaran subjectes a totes les limitacions.» ...la resta del dictamen igual.

Palau del Parlament, 11 d'octubre del 1933.
— J. Simó i Bofarull.»

«Els Diputats que signen tenen l'honor de formular al Dictamen sobre el Projecte de Llei d'ajornament de la data prevista per a la convocatòria d'eleccions municipals, el següent

VOT PARTICULAR

«Que per la Conselleria de Governació, i en el terme improrrogable de deu dies, es faci una relació de totes les destitucions, llicències, amb sou o sense sou i altres moviments de personal acordats pels Alcaldes i per les Majories de les Comissions gestores. En l'improrrogable terme de cinc dies, després de la terminació de la llista, la Conselleria de Governació deurà anullar tots els nomenaments fets, totes les llicències forçoses atorgades contra la voluntat dels interessats.»

Palau del Parlament, 11 d'octubre del 1933.
— Vallès i Pujals, Vidal i Guardiola i Rovira i Roure.»

«Els Diputats que signen tenen l'honor de formular al Dictamen sobre el Projecte de Llei d'ajornament de la data prevista per a la convocatòria d'eleccions municipals, el següent

VOT PARTICULAR

«L'ajornament de les eleccions a què el Dictamen es refereix, no tindrà aplicació respecte dels Ajuntaments regits per Comissions gestores nomenades en mèrits de la Llei del 25 de març del 1933 o per qualsevol altre motiu.»

Palau del Parlament, 11 d'octubre del 1933.
— Vidal i Guardiola, Vallès i Pujals i Rovira i Roure.»

«Els Diputats que signen tenen l'honor de formular, al dictamen sobre el Projecte de Llei d'ajornament de la data prevista per a la convocatòria d'eleccions municipals, el següent

VOT PARTICULAR

«Que havent demostrat l'experiència les constants infraccions de la Llei de 25 de març del 1933 per part dels Presidents de les Comissions gestores o per part de la majoria de les mateixes, i essent natural que malgrat les constants promeses i advertències del Govern, aquestes infraccions vagin en augment es nomeni una Comissió parlamentària de set senyors Diputats, en la que hi estiguin representades proporcionalment totes les Minories, a l'objecte de comprovar ràpidament totes les infraccions perquè puguin ésser comprovades i corregides.

Palau del Parlament, 11 d'octubre del 1933. — Vallès i Pujals, Vidal i Guardiola i Rovira i Roure.»

«Els Diputats que signen tenen l'honor de formular al dictamen sobre el Projecte de Llei d'ajornament de la data prevista per a la convocatòria d'eleccions municipals, el següent

VOT PARTICULAR

Que tenint en compte que l'ajornament de les eleccions municipals de Barcelona no planteja solament el problema d'evitar errors comesos per un Ajuntament desprestigiats segons consentiment universal i segons declaracions expresses de l'honorable senyor President de la Generalitat de Catalunya, sinó també el de preparar la tasca d'organització administrativa i financera de l'Ajuntament de Barcelona, que les circumstàncies no permeten ajornar, el Conseller de Finances, d'acord amb el de Governació, prenguin les mesures necessàries a l'objecte de normalitzar immediatament la vida municipal de Barcelona.

Palau del Parlament, 11 d'octubre del 1933. — Vallès i Pujals, Vidal i Guardiola i Rovira i Roure.»

«Els Diputats que signen tenen l'honor de formular el dictamen sobre el Projecte de Llei d'ajornament de la data prevista per a la convocatòria d'eleccions municipals el següent

VOT PARTICULAR

El Parlament estima que no hi ha lloc a ajornar la data en què s'han de celebrar les eleccions municipals i aquella en què s'han de constituir els nous Ajuntaments i que s'ha de complir el precepte de l'art. 5.e de la Llei de l'11 d'agost d'aquest any.

Palau del Parlament, 11 d'octubre del 1933. — Vallès i Pujals, Vidal i Guardiola i Rovira i Roure.»

«Els Diputats que signen tenen l'honor de formular al dictamen sobre el Projecte de Llei d'ajornament de la data prevista per a la convocatòria d'eleccions municipals el següent

VOT PARTICULAR

L'ajornament de les eleccions que es proposa en el dictamen no afectarà a les eleccions municipals de Barcelona, les quals se celebraran en la data fixada en el Decret de Governació del 29 de setembre del 1933.

Palau del Parlament, 11 d'octubre del 1933. — Vallès i Pujals, Vidal i Guardiola i Rovira i Roure.»

«Els Diputats que signen tenen l'honor de formular al dictamen sobre el Projecte de Llei d'ajornament de la data prevista per a la convocatòria d'eleccions el següent

VOT PARTICULAR

El darrer paràgraf de l'art. 2.ª quedarà redactat així:

"No podrà per tant, aprovar contractes ni fer concessions la vigència dels quals depassi de l'any 1933, ni adoptar resolucions que obliguin a consignar quantitats en Pressupostos futurs."

Palau del Parlament, 11 d'octubre del 1933. — Vallès i Pujals, Vidal i Guardiola i Rovira i Roure.»

«Els Diputats que signen tenen l'honor de formular al Dictamen sobre el Projecte de Llei d'ajornament de la data prevista per a la convocatòria d'eleccions municipals, el següent

VOT PARTICULAR

"Que, en atenció als termes molt precisos en què fou prorrogada per la Llei d'11 d'agost del 1933 la vigència de la del 25 de març sobre govern municipal per Comissions gestores, es prohibeix a aquestes fins a la data de la presa de possessió dels nous Ajuntaments, no solament les actuacions prohibides fins avui, sinó totes aquelles altres que no consisteixen en el manteniment normal de la vida administrativa sobre la base del compliment estricte de preceptes legals, amb exclusió de tota iniciativa."

Palau del Parlament, 11 d'octubre del 1933. — Vidal i Guardiola, Vallès i Pujals, Rovira i Roure.»

(A proposició del senyor Tauler, s'acorda la urgència del dictamen.)

ORDRE DEL DIA

per a la sessió de divendres

1. Precs i preguntes.
2. Interpellació sobre l'Hospital de Vilafraça.
3. Discussió del Dictamen de la Comissió de Governació, relatiu al Projecte de Llei d'ajornament de la data prevista per la convocatòria d'eleccions municipals.

(S'aixeca la sessió a tres quarts de nou de la vetlla.)

